

Bělohradské listy

Vydáno 27. 5. 2011 • Ročník XI • Cena 16 Kč

3 / 2011

Stíhač

8-9

Lázně v Lázních Bělohradě

10-11

Mladé šachy

20-21

Objektivem Bělohradských listů

Maškarní bál v Lánech

Rybářské závody 7. 5. 2011

Oprava
bělohradského
kříže

Svojskúv závod 7. 5. 2011

Májový koncert

BĚLOHRADSKÉ LISTY

Časopis Bělohradu a okolí 3/2011

- 2 **OBJEKTIVEM BĚLOHRADSKÝCH LISTŮ**
- 3 **FEJTON**
(STANISLAV RUDOLF)
- 4 **ZEPTALI JSME SE ZA VÁS**
- 5 **STAROSTA ODPOVÍDÁ**
- 6 **ROZHOVOR SE STAROSTOU MĚSTA LÁZNĚ BĚLOHRAD PAVLEM ŠUBREM**
- 7 **ÚSPĚCH NENÍ ZADARMO**
(JAROSLAV JIRÁSKO)
- 8-9 **STÍHAČ**
(LADISLAV STUHLÍK)
- 10-11 **LÁZNĚ V LÁZNÍCH BĚLOHRADĚ**
(LADISLAV STUHLÍK)
- 12-13 **PĚTASEDMDESÁT LET HOTELU GRAND**
(PAVEL ŠUBR)
- 14 **TOTÁLNĚ NASAZENÍ**
(DANA FLÉGLOVÁ)
- 15 **ZAHRÁDKÁŘ**
(HANA FRIEDRICHOVÁ)
- 16 **OPRAVA BĚLOHRADSKÉHO KŘÍŽE**
(ANTONIE VANIŠOVÁ)
- 17 **VRAŽDA POD BYŠIČKAMI A POSLEDNÍ POPRAVA V HOŘIČÍCH**
(JOSEF ŠPŮR)
- 18 **Z DOPISŮ ČTENÁŘŮ**
- 19 **UDÁLOSTI – ZAJÍMAVOSTI**
- 20–21 **MLADÉ ŠACHY**
(EDUARD ČELIŠ)
- 22 **HOŘEŇÁČKÁ LEGENDA Z BABIČČINA ÚDOLÍ**
(JOSEF KRÁM)

FOTOGRAFIE NA OBÁLCE

STRANA 1
ALENA FLÉGLOVÁ
MÁJOVÉ KOTĚ

STRANA 24
JAN KRÁČMAR
VESELÁ KACHNA

DALŠÍ ČÍSLO BĚLOHRADSKÝCH LISTŮ (LÉTO 2011)
VYJDE 24. 6. 2011

Bělohradské listy
Vydává Město Lázně Bělohrad
Vychází jako dvouměsíčník
Redakční rada: Ladislav Stuhlík (šéfredaktor), Eduard Čeliš, Alena Fléglová, Hana Friedrichová, Svatopluk Hrnčíř, Václav Lejdar, Josef ŠpŮr, Ing. Pavel Šubr, Mgr. Antonie Vanišová.
Povoleno MK ČR pod č. E 10901
Adresa: **Město Lázně Bělohrad**
Městské kulturní středisko,
Barákova 3, 507 81 Lázně Bělohrad
Telefon: 739 629 482, Fax: 493 792 484
E-mail: mks@lazne-belohrad.cz
Grafika, sazba a tisk: tiskárna ARPA,
Kotkova 792, Dvůr Králové n. L.

NASTAL LÁSKY ČAS

Konečně jsme se dočkali! Už je tu máj. A já se vsadím, že si skoro každý z nás v tom nejkrásnějším z dvanácti měsíců roku určitě připomene i Máj básníka Karla Hynka Máchy. Vždyť ještě stále mnohé jeho verše umíme. Doufám, že je mají uloženy na svém harddisku i mí bývalí žáci z bělohradské školy, kterým jsem je vtloukal před dávnými léty do palí..., pardon: do hlavy. Třeba ty první čtyři:

*Byl pozdní večer, první máj,
večerní máj - byl lásky čas.
Hrdliččin zval ku lásce hlas,
kde borový zaváněl háj.*

Marně pátrám ve své paměti, zda někdo jiný z básníků dokázal tak kouzelně psát o jaru, o lásce, o vztahu mezi zamilovanými lidmi. A pokaždé docházím k závěru, že K. H. Mácha zůstává pro mne, patrně jako pro většinu čtenářů, básníkem, jehož verše snad nelze zapomenout.

Vlastně jsme všechno to, o čem Mácha psal, skoro stejným způsobem prožívali, nebo prožíváme. Máme se rádi, toužíme jeden po druhém, milujeme se. Posléze máme spolu děti. Ty naši lásku umocňují a předávají dál. Jsou obláčkem naší naděje i zářivým sluníčkem.

Zdá se mi ale, že tváře všech těch lásek, co obvykle máj s barevným jarem rozdmýchává, bývají značně odlišné. Tím, že se ve svých knížkách po léta zabývám především mladými lidmi, pozoruji, jak se zejména v poslední době z jejich života vytrácí to, co pro předcházející generace bylo něco jako objevování nové pevniny. Ano, mám na mysli onen fantastický stav duše, myslí a těla, jemuž se říká zamilovanost.

Dnešní svět je totiž neskutečně překotný a uspěchaný. V mnoha problémech se nevyznají starší, natož ti, co mají život teprve před sebou. Proto není divu, že tento zmatek často vstupuje i do jejich citového života. Dřívější přirozená touha, romantika, vzájemné poznávání se, a posléze milostné splnutí, je pro ně už mnohdy trapná zdržovačka.

Místo toho večer diskoška, dávka decibelového šilenství, blikající reflektory, nějaký ten fernet. Nebo si dokonce šlehnem hérák? Ty seš eště panna, jo?! No nebuď trapná, pojď, jdeme na věc!

Druhý den této zdánlivě fantastické lásky znamená zpravidla její konec.

Teď se ale musím omluvit. Opravdu nechci v žádném případě všechny vztahy mezi dnešními mladými lidmi takto generalizovat. Víím totiž z dopisů svých čtenářek, navíc i z osobních rozhovorů s nimi, že mnohé opravdu touží prožít také tu nejkrásnější lásku na světě. Bohužel k ní, jak mi jistě potvrdíte, patří občas i zklamání. A tehdy se stává, že jeho tíhu nedokáží některé dívky unést. Mnohé pak jdou prostě „na věc“, jen aby zapomněly.

Naopak z jiných, neméně důvěrných pramenů, mám ověřeno, že se v lásce i dnes stále vyplácí trpělivost. Jenom všechny ty nedočkavé dívky a ženy i dnes musejí vyřešit prostinkou věc, zda se jim víc líbí Hýnek, nebo Vilém a kolik procent ze svého ideálu jsou schopny slevit.

Pokud snad i vy právě teď řešíte podobný problém, chci vás uklidnit připomenutím, že na jednoznačnou odpověď vám přece měsíc květen nabízí dostatek času. Celých jednatřicet v slunci rozkvetlých dnů s modrou oblohou, po které blankytné mráčky plynou.

Ne, to už bych zase jenom opakoval Máchu!

Vlastně proč ne? Stejně byl mezi našimi básníky, co psali o lásce, jednička! A navíc s hvězdičkou!!!

Stanislav Rudolf

Zeptali jsme se za vás

Občané města si stěžují na žebrající bezdomovce popíjející alkohol v centru města. Nejde tento problém nějak vyřešit?

V posledních letech se množí stížnosti, které se týkají výskytu bezdomovců a opilců v centru města, a dotazy na možnosti řešení problémových situací právě s těmito lidmi. Pokusím se vám celý problém vysvětlit a navrhnout možné řešení.

Zastupitelstvo města schválilo v roce 2008 jako nástroj boje proti tomuto nežádoucímu jevu obecně závaznou vyhlášku města, která na přesně určených místech zakazuje požívání alkoholických nápojů. Vyhláška byla vydána především z toho důvodu, aby zamezila nevhodnému chování problémových občanů a pomohla lépe udržet veřejný pořádek v centru města.

Vždy s příchodem hezkého počasí se do centra města přesouvají tzv. bezdomovci, kteří zde popíjejí alkohol. V důsledku požití velkého množství alkoholu poté páchají různé výtržnosti, ruší klid v centru města a výrazně tak narušují veřejný pořádek.

Když si vymežíme pojem bezdomovec, jedná se o osobu bez domova, nebo chcete-li osobu, která nemá dlouhodobě možnost užívat přístřeší. V případě města Lázně Bělohrad se jedná pouze o jednu osobu. Ostatní mají kde bydlet a bez větších problémů by si dokázali zajistit základní lidské potřeby pro vedení řádného a klidného života. Boj proti těmto občanům je velice obtížný a zdoluhavý. Tito

lidé nejen že popíjejí na zakázaných místech alkohol, ale obtěžují lidi kolem sebe pokřikováním a žebráním peněz na cigarety a alkohol. Svým chováním výrazně narušují klid v centru města. Tato skutečnost pak vrhá na naše město v očích turistů, lázeňských hostů a návštěv města stín. Pravdou je, že tito lidé vůbec žebrot nepotřebují, neboť získávají finanční prostředky např. pobíráním invalidního důchodu, z občasných brigád a výpomocí různým lidem.

Problém bělohradských tzv. bezdomovců se schválením zmiňované vyhlášky nebyl vyřešen, jak by se očekávalo. Tito lidé zcela ignorují udělené blokové pokuty, které jim byly již v několika případech za porušení uvedené vyhlášky uděleny. Situaci navíc umocňuje fakt, že pokud poruší pouze tuto vyhlášku, neexistuje zákonný důvod je z centra města natrvalo vytěsnit. V daném případě se jedná o přestupek. Zákaz pobytu na konkrétním území lze uložit pouze rozhodnutím soudu v trestním řízení jako formu trestu za spáchání trestného činu.

Největším problémem těchto lidí se stala závislost na alkoholu. Naproti tomu je jejich největší devizou vědomost toho, že pokud každé ráno vstanou, vyrazí do centra města popíjet alkohol a žebrot, vždy se najde několik lidí, kteří jim snad ze soucitu, ale hlavně v dobré víře, nějakou tu korunu dají a tím je vlastně podpoří v tom, aby z centra města neměli důvod odcházet.

Jako jedna z možností prevence proti problémovým lidem v našem městě se jeví donutit je k odchodu z centra města tím, že je budou lidé ignorovat a nebudou vůbec reagovat

na jejich prosby o peníze a různé další věci. Je potřeba, aby lidé pochopili, že se nejedná o skutečné bezdomovce a že jejich finanční dary vůbec pro svůj život nepotřebují. Občané je v dobrém obdarují, ale oni takto získané prostředky využijí výhradně na nákup alkoholu. Nákupem a konzumací alkoholu pak vlivem své podnapilosti znečišťují veřejná prostranství, budí veřejné pohoršení a v neposlední řadě obtěžují kolemjdoucí a vytvářejí tak prostředí pro další stížnosti na jejich chování.

V Lázních Bělohradě jsou v současné době 3 osoby, kterých se tento článek týká. Na ně se čas od času tzv. nabalí několik dalších lidí, jejich kamarádů, kteří s nimi popíjejí alkohol a celá věc tak vzhledem k počtu osob nabývá dojmů rozsáhlejšího problému.

Řešení problému by nemělo být omezeno pouze na práci a prevenci Policie ČR a města Lázně Bělohrad, ale i v přístupu občanů města a jeho návštěvníků, kteří svým vstřícným jednáním vlastně neumylně napomáhají vzniku problémů v centru našeho města.

Jako jednu z dalších forem prevence, bude město Lázně Bělohrad od měsíce května 2011 spolupracovat se soukromou bezpečnostní agenturou. Tato agentura bude v Lázních Bělohradě v průběhu celého roku, převážně v době konání kulturních a sportovních akcí na území města, dohlížet na dodržování veřejného pořádku a napomáhat při ochraně majetku. V této své činnosti bude úzce spolupracovat s Policií ČR a předávat jí případné podněty a zadržené pachatele trestných činů a přestupků na území města Lázně Bělohrad.

Jan Pavlásek, radní a policista

V březnu byla zahájena rekonstrukce silnice mezi Bělohradem a Vidoň. Je možné z Bělohradu na Vidoň projíždět a proč se vynechá úsek na Brdík?

Motoristé, kteří často používali silnici mezi Bělohradem a Miletínem, vědí, že tato komunikace připomínala spíše tankodrom než komunikaci II. třídy. Dne 21. března 2011 se tato komunikace uzavřela pro běžnou automobilovou dopravu, byly osazeny značky zákazu vjezdu mimo dopravní obsluhu, to znamená, že na tuto komunikaci mohou dále vjíždět autobusy linkové dopravy, vozidla IZS a majitelé nemovitostí na této trase. Ostatní jsou povinni použít objížděnou trasu přes Lukavec na Miletín. Na zmíněnou komunikaci najela technika firmy COLAS, a.s. a započala první etapu rekonstrukce této silnice. Rekonstrukce musí být dle uzavřené smlouvy mezi Královéhradeckým krajem a zmíněnou firmou ukončena nejpozději do 17. července 2011.

V rámci této první etapy bude silnice zrekonstruována a potažena novým asfaltovým kobercem. Cena, kterou z 85 % hradí Evropská unie a z 15 % Královéhradecký kraj, je sjednána na částku 30 970 233,- Kč. Dvě místa na této trase zůstanou nezrekonstruována, ne proto, že by již na tyto úseky nebyly peníze, ale proto, že dojde k narovnání dvou zatáček, první na Brdík u transformátoru, který bude muset být přemístěn, a druhé za Brdíkem v lesním úseku. V současné době je již tato část stavby majetkově vypořádána (výkupy pozemků), probíhá územní řízení a dále bude následovat dopracování dokumentace ke stavebnímu povolení. To znamená, že tyto dva úseky budou dokončeny buď na podzim 2012 nebo na jaře 2013. Cena této II. etapy se bude pohybovat okolo 20 mil Kč.

Proč toto takto popisují, zejména proto, aby až se zprovozní I. etapa této stavby, si někdo neřekl na čelo, proč tyto dva úseky nejsou rovněž zrekonstruovány. Pro urychlení celé této stavby došlo proto k rozdělení na dvě etapy, jinak bychom museli s celou stavbou čekat, až se vyřídí stavební povolení na celý úsek, a to by znamenalo ještě rok až dva jezdit v celé trase přes velké výtlučky a dále si ničit auta.

Vlastimil Dlab, předseda Výboru pro dopravu Zastupitelstva Královéhradeckého kraje

Starosta odpovídá

Ráda bych se zeptala na váš názor ohledně plateb za léčbu v lázních. Myslíte si, že to nějak naruší chod lázní a tím samozřejmě i život ve vašem městě? V Bělohradě jsem byla a moc se mi tam líbilo.

Samozřejmě se rušení komplexní lázeňské léčby negativně promítne obecně v lázeňství. Řada lázeňských zařízení je postavena na komplexní léčbě a na klientech, jimž léčbu hradí zdravotní pojišťovny. Konkrétně v našem městě nový lázeňský resort Strom života navštěvují pouze samoplátci, naopak u lázeňské kliniky zase jednoznačně převládají klienti zdravotních pojišťoven. Doufám, že u některých diagnóz (především endoprotézy, atd.), které se léčí v našich lázních, zůstane komplexní léčba zachována. V našem městě jsou lázně největším zaměstnavatelem, takže případné omezení provozu lázní by mělo negativní dopad i na město. Před několika roky jsem měl možnost navštívit některá lázeňská města v Německu a právě omezení proplácení lázeňské péče ze strany zdravotních pojišťoven tam mělo dost negativní dopad a některá lázeňská zařízení stála prakticky před krachem. Problematiku proplácení lázeňské péče by ale určitě lépe osvětlili příslušní pracovníci lázní. Já ještě dodám, že jsem velice rád, že se Vám u nás líbilo.

V Bělohradských listech jsem se dočetl, že zastupitelé schválili demolici převlékárny na plovárně PARDOUBEK, před třemi lety jste schválili demolici penzionu, kde byly veřejné WC a občerstvení pro návštěvníky plovárny. Z čistého koupaliště jste vybudovali výkrmnu kaprů. Nový hotel zastihuje v odpoledních hodinách vodní plochu do poloviny a vodní přepad zabral polovinu pláže. V prospektech města je PARDOUBEK stále veden jako rekreační vodní plocha. Bohužel toto krásné místo, které sloužilo desítky let pro odpočinek občanům města a návštěvníkům lázní, se hlavně výstavbou nového hotelu úplně zničilo. Tak se ptám, zdali chystáte nějakou náhradu za zdevastovanou plovárnu?

O obou záležitostech, t.j. o prodeji pensionu Pardoubek lázním a o výstavbě koupaliště v našem městě jsem psal v Bělohradských listech v roce 2009. U pensionu hrozilo jeho zavření z hygienických důvodů. Poslední roky jsme jen za cenu neustálých oprav a rekonstrukcí dokázali zachránit jeho provoz, přesto si hosté pensionu stěžovali na kvalitu ubytování, která už jednoznačně neodpovídala standardu. Provoz restaurace by musel být ukončen nebo kuchyň kompletně s velkými náklady přebudována. Podobný pension (Achát) mají v Železnici, je zavřený a město složitě řeší, co s ním. Co se týče nového hotelu, tak jeho stín vůbec nedopadá na rybník, stíní pouze duby na hrázi.

U koupaliště už řadu let chybí přítok vody a prameny byly znehodnoceny položením betonových panelů na dno. Proto je v srpnu v rybníce málo vody a její kvalita je špatná.

V letech 2003-4 proběhlo odbahnění, které kvalitu vody částečně zlepšilo. Město opravilo i zbytek kabin, aby zde mohla být převlékárna. Bohužel několikrát ročně k ní musíme z důvodu vandalizmu dávat nové dveře, nepomohla ani železná mříž, kterou kdosi vytrhl ze zdi, vloni kdosi vytrhal prkna u prostřední části a převlékárnu využívali více než plavci k přespávání bezdomovci. Navíc využívání Pardoubku koupajícími je minimální, důvodem je kvalita koupání, několik koupališť v okolí i množství domovních bazénů. Návštěvníci Bělohradu nás upozorňují také na celkově špatný dojem, který zbytek kabin vyvolává. Proto zastupitelstvo města rozhodlo o demolici kabin a vybudování dětského hřiště na jejich místě.

Výstavbu koupaliště zastupitelstvo města připravovalo za Kotykovým mlýnem pod „Slivákem“. V roce 2009 zde došlo ke změně územního plánu a požádali jsme o bezúplatný převod státních pozemků v této lokalitě na město. Zjistilo se však, že na tyto pozemky se vztahují církevní restituce a stát je tudíž nemůže městu převést. Už předtím jsme nechali zpracovat studii koupaliště. Náklady na výstavbu byly vyčísleny na cca 80 mil. Kč včetně DPH (k porovnání výstavba koupaliště v Jičíně stála přes 200 mil. Kč), odpisy by ročně činily více než 4 miliony Kč a provozní náklady (chemikálie, elektrická energie, vodné, mzdové náklady, atd.) ročně cca 2,2 mil. Kč při cenách roku 2008. Aby byly provozní náklady pokryty, muselo by koupaliště např. při vstupném 50,- Kč navštívit po dobu 100 dnů 300 návštěvníků (příjem 1,5 mil. Kč) a tobogán sjet při ceně 5,- Kč denně 1.000 lidí (příjem 0,5 mil. Kč). Město by tedy jednoznačně na provoz doplácelo odhadem 4 až 5 mil. Kč. Navíc je v okolí do 10 km několik koupališť (Pecka, Miletín, Dachova, Mlázovice) a další jen o něco dále (Jičín, Lodín, Nový Bydžov, Hradec Králové, atd.). Zastupitelstvo města proto výstavbu koupaliště mezi své priority nezařadilo, neboť by to bylo při současné ekonomické situaci hazardování s rozpočtem města.

Pro město je škoda, že se nepodařilo vykoupiť pozemky na přeložku silnic severně od Lázeňské ulice a ulice T. G. Masaryka. Pro další rozvoj našeho města by tato přeložka měla význam jak z hlediska zklidnění dopravy v centru města, tak z hlediska otevření dalších pozemků pro výstavbu rodinných domů či pro drobné podniky a provozovny, které ve městě chybí. Jen si myslím, že při projednávání

vání trasy přeložky silnic v územním plánu města měli být informováni alespoň majitelé rodinných domků a větších parcel na trase přeložky.

Platný územní plán města je z roku 2002 a trasa přeložky je v něm prakticky stejná, jako v předcházejícím územním plánu města z roku 1991. Liší se pouze u Kotykova rybníka. Majitelé domů a pozemků na trase přeložky při schvalování ÚP v roce 2002 tedy už více než 10 let věděli, že přes jejich nemovitosti trasa přeložky vede. Při projednávání a schvalování ÚP se zveřejňují informace v souladu se zákonem na úřední desce města, protože nový územní plán se týká takového množství majitelů nemovitostí, že je nelze obesílat písemně. Navíc proces projednávání územního plánu trval od roku 1997, takže během 5 let se mohl každý o změnách v územním plánu informovat, což také hodně majitelů nemovitostí ve městě učinilo. Přeložka silnic je v územních plánech města už od prvního plánu z roku 1929 (i když jižněji než v plánech od roku 1991). O historii územních plánů města a návrhů řešení dopravy chci připravit článek do červencového čísla Bělohradských listů.

V minulém čísle Bělohradských listů jste napsal, že na jaře opět provedete rozbor vody ve studánce v Lánech. Provedli jste ho vůbec a jak dopadl?

Rozbor vody ze studánky v Lánech jsme nechali provést 21. března a dopadl lépe než na podzim. Na podzim voda obsahovala 14 koliformních bakterií na 100 ml vody, nyní 3 koliformní bakterie. Podle platných norem je však limit pro koliformní bakterie 0. Voda ještě nevyhovuje u ukazatele reakce vody (pH), kde je norma v rozmezí 6,50 – 9,50 a u studánky v Lánech je 6,06.

Ve stejném termínu jsme nechali provést i rozbor vody z vrtu u hudebního pavilonu v parku Bažantnice. Zde voda nevyhovuje u ukazatele množství železa. Pro 1 litr vody je limit 0,2 mg železa, v Bažantnici je však skutečnost 2,4 mg. Naopak pro koliformní bakterie je i z důvodu, že voda je z vrtu, norma splněna a reakce vody činí 7,05, tzn., že je též v normě.

Ostatní ukazatele včetně dusičnanů (norma 50 mg/l, Lány 3,85 mg, Bažantnice méně než 1 mg) a dusitanů (norma 0,5 mg/l, Lány i Bažantnice méně než 0,01 mg) jsou u obou rozborů splněny.

Pavel Šubr, foto: Alena Fléglová

ROZHOVOR

se starostou města Lázně Bělohrad

PAVLEM ŠUBREM

Co městu chybí, co potřebuje, co ho čeká v nejbližší budoucnosti? O tom jsme si povídali se starostou Pavlem Šubrem.

Co podle vašeho názoru městu nejvíce chybí?

V současné době především více pracovních příležitostí. Dlouhodobě řešení dopravy, ať už jde o transitní dopravu nebo parkování v centru města a u lázní. Od občanů často slyším, že ve městě chybí koupaliště nebo zimní stadion, jejich výstavbu považují ale v současné ekonomické situaci a vzhledem k nedostatku koupališť a 2 zimním stadionům v okolí za nereálnou.

Jaké akce plánujete uskutečnit v tomto volebním období?

Většina stran měla ve svých volebních programech rekonstrukci domu v čele náměstí na nový městský úřad a dostavbu sportovního areálu u Bažantnice. Bohužel bez dotací není možné tyto akce uskutečnit a já mám vážné obavy, že na dotace na tyto akce v tomto volebním období nedosáhneme. Chceme se proto zaměřit na využití programů na úspory energií a zateplít budovy obou mateřských škol a některé bytové domy a v našich obcích (Brtev, Dolní Javoří, Hřídolec, Lány a Uhlíře) přejít na systém veřejného osvětlení s úspornými svítidly (LED).

Dále chceme dokončit chodník podél silnice II. třídy na Novou Paku po celé Horní Nové Vsi, zlepšit stav chodníků, parkovacích stání a veřejného osvětlení na sídlišti, zrekonstruovat autobusové nádraží a některé komunikace ve městě. Podle toho, zda obdržíme dotaci a za jakých podmínek, zvažujeme také výstavbu kanalizace a vodovodu v Brtvi, a podle zájmu občanů připravíme parcely pro výstavbu rodinných domů. V tomto volebním období chceme také připravit a schválit nový územní plán města.

Co pro vás je v roli starosty nejsložitější?

Složitých věcí je více, ale snad nejméně mě baví jednání s přebujelou státní byrokracií, která místo aby městům a obcím pomáhala, tak jim spíše hází klacky pod nohy a kdejaký úředník dokazuje sám sobě a svým nadřízeným, jak je důležitý.

Jaké chystáte úspory a jak jste se vyrovnali se snížením příjmů pro radnici? Budete snižovat počty pracovníků?

Pokles příjmů od státu jsme částečně kompenzovali příjmem z nájemného z obecních bytů, které nyní činí asi 3,5 milionu Kč ročně. Zároveň však chceme zvyšovat kvalitu bytů zateplením, výměnou oken, atd. Stejně tak se snažíme zateplít další veřejné budovy a tím snížit jejich energetickou náročnost. Počet

pracovníků na úřadě jsme letos snížili o jednoho a už dva roky jsme nezvyšovali mzdy. Nikdy jsme však neměli pracovníky navíc, naopak různé kontroly nám v minulých letech nařizovaly, že máme zvýšit počet pracovníků na stavebním úřadě, pečovatelskou službu mají místo 1 provádět 3 pracovnice, atd.

Rovněž se nám vyplácí, že máme dost pracovníků v technických službách a údržbě zeleně. Pokud bychom si jimi prováděné práce zadávali u firem, zaplatíme mnohem více. A věřím, že dojde ke změně v rozdělování daňových příjmů státu obcím. Není přece možné, aby Praha měla na občana více než 30.000 Kč, velká krajská města téměř 20.000,- Kč, malé obce přes 10.000 Kč a města naší velikosti kolem 6,5 tisíce korun. Jen požadavek Svazu měst a obcí, aby od roku 2012 minimální částka na občana činila 7.800 Kč, by nám ročně přinesl 4,5 milionu Kč navíc. Proto se v této věci angažuji.

Na co se mohou občané těšit (nové projekty), nebo naopak čeho se mají obávat (zvýšení místních poplatků atd.)?

Nové projekty jsem popsal v odpovědi na druhou otázku, ještě ale považuji za důležitou rekonstrukci zámku a pomoc soukromým investorům při přestavbě špejcharu na kulturní zařízení a při výstavbě golfového hřiště na Byšičkách, TJ Sokol při řešení stavu sokolovny, firmě Deprag při odstraňování staré ekologické zátěže a dalším firmám při vytváření pracovních míst.

Místní poplatky ani daň z nemovitostí zvyšovat nechceme. Výjimkou může být pouze poplatek za komunální odpad, kde jsou skutečné náklady na občana 730,- Kč ročně a poplatek 500,- Kč a náklady nám bohužel zvyšuje nekázeň některých občanů, kteří klidně odloží domovní odpad třeba do kontejneru na plasty. Nájemné v obecních bytech budeme od roku 2012 zvyšovat koeficientem inflace, který např. za rok 2010 činil 1,5 %.

Převzato z Jičínského deníku, foto: archiv

Zeptali jsme se za vás

Můžete nám blíže vysvětlit, jak funguje systém likvidace komunálního odpadu?

Správa a vybírání poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálního odpadu se řídí **daňovým řádem a zákonem o místních poplatcích**. Pro tento zákon je taxativně daný způsob vybírání poplatků. **Poplatek platí každá fyzická osoba, která má v obci trvalý pobyt nebo osoba, která má ve vlastnictví stavbu určenou nebo sloužící k individuální rekreaci.**

Tento systém je nastaven tak, aby občan hradil tento poplatek pouze jednou, a to v místě svého trvalého pobytu, i když se na této adrese nezdržuje. Po jeho uhrazení, nejpozději však do 31. 3. běžného kalendářního roku, obdrží poplatník „známku“ na sběrnou nádobu, na jejímž základě mu je odpad odvezen. Roční poplatek za likvidaci komunálního odpadu v tomto roce činí 500,- Kč.

Poplatek za svoz komunálního odpadu je příjmem města. Dalším příjmem je i finanční příspěvek za tříděný sběr separovaných odpadů (plastů, plastových lahví, tetrapackových obalů, papíru atd.), jenž je určován dle výtěžnosti na jednoho obyvatele.

Naopak do výdajů se zahrnuje financování likvidace odpadu ze sběrného dvora, odpadkových košů, černých skládek, apod., ale v první řadě město hradí smluvní svozové firmě finanční částku (platbu) stanovenou za celkový počet označených popelnice známkami, nikoli, jak se mnozí občané mylně domnívají, za počet skutečně vyvezených nádob. Proto by si každý poplatník měl uvědomit, zda vydaná známka je pro něho skutečně využitelná.

Vybraný poplatek zdaleka nepokryje celkové náklady, které městu vznikají při zabezpečování této činnosti.

Na závěr bychom chtěli upozornit na skutečnost, že **za loňský rok jsme my všichni občané města navíc „vyhodili do koše“ téměř 500 000,- Kč vzhledem k vlastní nehospodárnosti.**

Jitka Břeská, MěÚ Lázně Bělohrad

ÚSPĚCH NENÍ ZADARMO

Žijí v našem městečku, navštěvovali mateřskou i základní školu v Lázních Bělohradě, potkáváme se s nimi v každodenním životě, jsou naši. Mladí, úspěšní, houževnatí a cílevědomí. Vědí, že úspěch nepřichází zadarmo a že za dobrými výsledky stojí hodiny dřiny a tréninku.

Radka, Libor a Tomáš šíří slávu našeho městečka na soutěžích a přehlídkách, a to nejen v naší republice. Jsou ještě mladí, přesto mimořádně úspěšní. Jejich společným znakem je vytrvalost, trénování, cvičení – zkrátka dřina. A skromnost. Skutečnost, že úspěch něco stojí, berou jako samozřejmost.

RADKA HANZLOVÁ

17 let, studentka Lepařova gymnázia v Jičíně, lehká atletka, je halovou mistryní republiky v běhu na 800 m z roku 2011, vítězka Olympiády dětí a mládeže v běhu na 60 m v roce 2007 a vítězka běhu na 60 m na Mistrovství ČR v roce 2008.

Kolik hodin denně trénujete?

RH: 5x týdně 2 hodiny trénink, k tomu domácí posilovací cviky, jiné sporty a regenerace – průměrně 2-3 hodiny denně.

LS: 3-5 hodin.

TV: Průměrně 2-3 hodiny.

Zatímco vaši kamarádi a spolužáci tráví volný čas u počítačů nebo se věnují zábavě, vy trénujete. Nemrzí vás to? Neměli jste někdy chuť se vším skončit?

RH: Nemrzí mě, že se atletice tolik věnuji. Máme skvělou partu, se kterou je legrace a zábava. Když bylo období, kdy se tolik nedařilo, tak jsem si občas říkala, že to už nemá cenu. Ale já bych bez atletiky nevydržela.

LS: Ne, nikdy jsem nelitoval toho, že se klarinetu věnuji, baví mě to.

TV: Dříve možná, teď mě to v žádném případě nemrzí.

Pamatujete si na okamžik, kdy došlo k „osudovému“ rozhodnutí, že se svému oboru chcete opravdu se vši vážností věnovat a něco pro to tedy obětovat?

RH: Od mala jsem se atletice věnovala, bavilo mě to. Vzpomínám si, že jsem asi ve 4. třídě mamce řekla, že prostě atletiku chci dělat. A bylo to.

LS: Přesně si na ten okamžik nevzpomínám, ale bylo to někdy v šesté třídě.

TV: U mě to bylo spíše v průběhu let, žádné „osudové“ rozhodnutí neproběhlo.

LIBOR SUCHÝ

16 let, student Státní konzervatoře v Praze, klarinetista, je vítězem mezinárodní soutěže Concertino Praga ve hře na klarinet.

Co nebo kdo měl vliv na váš růst?

RH: Myslím si, že k atletice musí být určité talent a určité předpoklady, bez nich to nejde. Úspěchy byly, pak jsem byla dlouhodobě nemocná, návrat po nemoci se mi podařil na dobré úrovni. Určitě to jsou vůle a odhodlání, které mě táhnou kupředu, vliv na mé výkony má samozřejmě trenér, který je zkušený a dělá maximum pro to, abych uspěla.

LS: Moje mamka, můj učitel na ZUŠ František Uhlík a profesor na konzervatoři Milan Polák.

TV: Zpočátku samozřejmě můj otec, později především dobré výsledky.

Máte čas ještě na jiné aktivity či koníčky?

RH: Čas by se možná našel, ale do školy dojíždím a přijíždím pozdě večer. Baví mě luštění křížovek a sestavování puzzle.

LS: Ne.

TV: Rozhodně si najdu čas na kamarády, na jiné sporty i zábavu.

Čeho byste chtěli dosáhnout?

RH: Chtěla bych se probojovat na nějaké velké mezinárodní závody (ME, MS, LOH).

LS: Ještě přesně nevím, jestli by mě více bavila hra v orchestru nebo sólová dráha.

TV: Mým cílem je udržet se v reprezentaci a snem olympiáda.

TOMÁŠ VANÍČEK

20 let, student Pedagogické fakulty Univerzity Hradec Králové, judista, je šestinasobným mistrem České republiky v judu, vítěz Evropského poháru juniorů, devátý na ME juniorů a devátý na MS juniorů.

Máte nějaké vzory?

RH: Shelly – Ann Fraser, Usain Bolt.

LS: Alexander Carbonare - italský klarinetista.

TV: Nemám vzory, chci být sám sebou.

Vzpomenete si na nějakou příhodu, trapas nebo událost, na kterou vzpomínáte?

RH: Letos na MR dospělých v hale. Jsem připravená na startovní čáře, představují nás, ale moje jméno nezaznělo. Řekli mi, že nemůžu startovat, protože nejsem zaregistrovaná.

LS: Často vzpomínám na soutěže, které jsem v letošním roce absolvoval. Například v polské Wroclavi, v Ostravě nebo v Německu. Vždy to je spojeno s velkým napětím a trémou.

TV: Na nic zvláštního si teď nevzpomínám. Snad jen na to, jak si nás dříve pletli s bratrem, který se věnuje také judu. Často se stalo, že jsem sklídl gratulace za úspěch mého bratra (a naopak).

Radce, Liborovi a Tomášovi držíme palce do dalších let. I přes svůj mladý věk vědí, že „bez práce nejsou koláče“ a k úspěchu vede jen jedna cesta - píle a pevná vůle. Samozřejmě doprovázená tím nejdůležitějším - zdravím. Tak ať se daří a těšíme se na setkání v některých dalších číslech BL.

Jaroslav Jirásko, foto: archiv

STÍHAČ

Nad Horní Novou Vsí zaburácelo nízko nad střechami domů letadlo. Slepice se s vystrašeným kdákáním rozběhly po dvorcích a lidé zvedli hlavy k oblakům. „Ááá Miloš nám předvádí nové letadlo,“ řekli si sousedé a hleděli si svého. Skutečně, nad jejich hlavami právě prolétl hornoveský rodák, **podplukovník Miloslav Vít**. Na jeho kariéru, bývalého vojenského pilota, jsme se šli zeptat s Jindřichem Rychterou do panelákového bytu v Hradci Králové.

V Bělohradě mě všichni znají jako Miloše, ale pokřtěný jsem Miloslav. Když jsem nastoupil na vojnu na Slovensko, řekli, že jméno Miloslav neznají. Povídám, podívejte se do kalendáře, 18. prosince je Miloslav. Ve slovenském kalendáři byl Gracián. Tak ten desátník povídá: „U nás jsi Milán a hotovo.“ Až do vydání důstojnického průkazu v roce 1954 jsem byl Milán a pak to zkrátili na Milan.

Vyučil jsem se v Nové Pace v Metři a v učení poznal svoji budoucí ženu. Od mládí mě zajímala letadla. Tenkrát se dělaly rozsáhlé náborů do armády a já se chyt. Hned po vyučení v roce 1951 jsem v Pardubicích narukoval do desetiměsíčního kurzu důstojnického dorostu. Po jeho absolvování proběhly v Praze zkoušky, které nám otevíraly cestu

k letectvu. Příprava mladých pilotů začala v Kubíně, kde do nás hustili základy a mimo jiné jsme pracovali na stavbě Oravské přehrady. Na to jsem dodnes patřičně hrdý. Ale především nás honili po kopcích. Jánošík toho tolik nenaběhal po Králově Holi jako my! Hrozný, řada chlapců vypadla. Po skončení jsme si mohli vybrat, zda budeme pokračovat ve výcviku nebo ukončíme základní vojenskou službu a půjdeme domů. Rozhodl jsem se zůstat a byl převelen do Prešova, kde jsme šest měsíců létali základní výcvik. Ten byl prováděn na trofejních německých aeroplánech Búcker 106, což byl dvoumístný, z poloviny dřevěný a z poloviny plátěný letoun. Člověk musel koukat, kam šlape, aby neprošel nohou skrz plátno. 1. dubna 1952 proběhl můj první samostatný let. Po základním výcviku následovalo pokračování v Trenčíně na bojových letounech Arado s výzbrojí. Létalo se i v noci a už jsme se cítili jako letci. Po dalších šesti měsících přišel závěrečný bojový výcvik na válečných letounech Messerschmitt 109.

Po kurzu jsem měl štěstí a byl převelen do Prostějova. Konečně ze Slovenska blíž k domovu. Na prostějovském letišti stály ruské IL2 a IL10, takzvané Šturmoviky. Psal se rok 1954, nás bylo tak 300 letců a rozhodovalo se, co s námi. Rozběhli jsme se po celé republice. Dodnes nevím, z jakého důvodu vedla má cesta do Plzně - Borů. Zrovna končily německé Messerschmitty a přicházely ruské proudové aeroplány.

Tady na nás byli ještě hodní a mohli jsme si říct, kde chceme sloužit. Podal jsem si žádost do Pardubic a v ní uvedl, že mám starší rodiče a že pocházím z toho kraje. Za čas mě zavolał kádrovák a povídá: „Hochu, jak seš mladej, tak seš hloupej. To se nikde nepíše, že chceš jít sloužit tam, kde máš rodiče a kde to znáš.“ Šup a už jsem jel do Českých Budějovic.

V Budějovicích byly moderní proudové MIG 15. Ze tří pluků byly dva vycvičeny na ochranu státních

hranic. Celkově to byla „vyšší dívčí“. Proběhlo velmi rychlé přeškolení a už v roce 1955 letělo na leteckém dni nad Ruzyní 350 proudových letadel. A s nimi i my mladí.

Následoval služební postup, nejprve pilot, pak starší pilot, velitel roje, až po zástupce velitele letky. Postavila se nová letiště v Náměšti nad Oslavou a v Bechyni a já odešel do Bechyně, kde jsem sloužil dalších 22 let.

Krásné je, že jsem prožil to, co jsem si vysnil. Od roku 1962 přicházely zbrusu nové MIG 21. Jako velitel letky jsem na ně moc chtěl. Jeden rozumný kamarád mně řekl: „Neblni, Chruščov chce snížit počet stíhaček, a nahradit je raketami. Důležité budou průzkumy.“ Poslechl jsem ho a nastala změna. Funkčně jsem sice klesl na post velitele roje, ale mělo to tu úžasnou výhodu, že přišla letadla, která měla více paliva a tři kamery. Díky tomu jsem si mohl létat, kam jsem chtěl. Co jsem si naplánoval, tam šlo zaletět. Když mě napadlo letět nad Horní Novou Ves, tak to nebyla žádná letecká nekázeň, ale plánovaný let. Tady mám fotky z té doby, jak vypadal Hořeňák z výšky 1000 metrů při rychlosti 600 km/hod.

Bechyňské letiště bylo velmi zmodernizováno. Létali jsme na MIG 21 PFM, na kterých Rusové vytvořili řadu výškových a rychlostních rekordů. Tenhle MIG byl jak sportovní éro. Báječně lehký, rychlý a stačila mu krátká, úzká dráha. Nastal můj nejkrásnější letecký věk.

Skončilo to tím, že jsem si dodělal vysokou školu a musel „někam vejš“. V roce 1973 jsem se stal zástupcem velitele útvaru.

Na tu dobu mám krásnou vzpomínku. Česká televize dělala pořad Patero přání a já měl letět balónem. Nahonem jsem absolvoval zkoušky na balón v Praze u Vodseďálka a stejně nakonec neletěl. Bylo to tak. Přiletět letadlem na letiště, kde čekala Regina Rázlová, která pořad uváděla. V pořádku. První den všechno probíhalo dobře, ale přes noc napadl mokrý těžký sníh. S balónem nešlo letět a z natáčení nebylo možné couvnout. Řešení se našlo. Kameraman se houpal těsně nad zemí v dece a my s Vodseďálkem si vyprávěli v koši postaveném na rampě, jako že letíme. Nikdo nic nepoznal a všichni mně záviděli.

Po nějaké době jsem odešel na velitelství divize dělat odbornou funkci hlavního letovoda. Pak přišla ta hrůza! Potřebovali někoho zkušeného. Staršího pilota, inspektora. Spousta starostí. Například to znamenalo letět na střelnici, buďto sem k Hradci nebo na Slovensko, přezkoušet střelby a letět zpátky. Na služební cesty byly používány malé proudové L29. Pořád na cestách a často i týden mimo domov. Měl jsem rodinu, děti. Náročné období.

Kariéru v Československé armádě jsem dolétával tady v Hradci Králové. Stěhovat se nám z Bechyně nechtělo a žena s dětmi to obřečela. Ale služba je služba. V roce 1983 mně bylo padesát a v padesáti musel každý pilot s aktivním bojovým létáním skončit. Nabízeli mně různé možnosti, ale já chtěl ještě do vzduchu. Proto jsem kývl na nabídku školit piloty v Libyi. Po krátké přípravě jsme odjeli. Byly z toho dva roky, z toho rok a půl ve funkci velitele vojenského letiště v Tripolisu.

Začátek byl hrozný, ale když za mnou po třech měsících poslali manželku, bylo veseleji. Mimo místních jsme cvičili piloty z celé Afriky a Libyjci na tom hodně vydělávali. Od počátku bylo hodně létání a později k tomu hodně starostí. Za Každým pořádkem někdo přilétal a z bezpečnostních důvodů přistával u nás na vojenském letišti. Tolik králů, královen, princezen, předsedů vlád a jiných potentátů jsem nikdy předtím neviděl a už asi nevidím.

Všechno však má svůj konec a tak Tripolisem skončilo i mé vojenské létání.

Zůstala mně spousta kamarádů a zážitků. Vzpomínky na seskoky padákem, které piloti nemilují a které často končily průšvihem, a spousta dalších příhod...

Po skončení aktivní služby jsem dělal 9 let vedoucího výcvikového střediska letectva v Orlických horách a doposud vedu saunu tady v Hradci Králové. Ale už toho asi v 78 letech nechám. Místo toho budu víc jezdit do Bělohradu. Vždycky se těším se na setkání s Hořeňáky. Je to fajn, zavzpomínat a vyprávět si s nimi historky ze života.

Ladislav Stuchlík, foto: autor a archiv Miloše Víta

Lázně v Lázních Bělohradě

V posledním díle o lázních kolem Zvičiny se budeme věnovat jedinému dodnes fungujícímu lázeňskému zařízení v Lázních v Bělohradě.

Protože o prosperujících, moderních a prudce se rozvíjejících lázních jsme psali mnohokrát, shrneme pouze krátce jejich historický vývoj. Uvádíme pouze to nejpodstatnější a k tomu jednu novou informaci.

NOVÉ INFORMACE O POČÁTCÍCH LÉČBY RAŠELINOU V BĚLOHRADĚ.

Na půdě Památníku K. V. Raise byl nalezen zajímavý doklad o počátcích lázeňství v Bělohradě, připravený v roce 1935 k padesátému výročí lázní. Pisemnost je zarámovaná a má inventární číslo Fričova muzea.

Dnes se běžně uvádí, že první pokusy s léčbou pomocí místní rašeliny dala provádět Anna z Asseburgu na popud bratra svého lesmistra majora Schuberta. Nalezený dokument vnáší do tohoto stavu jiné světlo. Vyplývá z něho, že první pokusy s léčbou pomocí rašeliny prováděl MUDr. Ludvík Hornov ještě za majitele panství Maxmiliána Dormitzera, tedy před rokem 1881. Vzhledem k tomu, že v roce 1935 mohlo žít ještě několik pamětníků nebo jejich přímých potomků, jsou zřejmě tyto informace pravdivé.

Uvádíme citaci dochovaného materiálu.

MUDr. Ludvík Hornov.

Narozen r. 1847 v Pavlíkově u Rakovníka. Zemřel r. 1904 ve Zbraslavi u Prahy. Studoval na gymnasiu u Piaristů a na universitě (tehdy ještě německé) v Praze.

Do Bělohradu přišel r. 1874, doporučen tehdejšímu majiteli panství p. z Dormitzera. Zde v jeho službě a později i jako železniční lékař setrval do r. 1882, kdy přijal místo báňského a hutního lékaře v Jedovnicích u Blanska na Moravě. R. 1901 se přestěhoval do Prahy a usadil se na Smíchově.

V době svého působení v Bělohradě používal již zdejší rašeliny jako léčebného prostředku. Proto také majitel panství pan Dormitzer, když ho povolal jako domácího lékaře ke konsiliu do Františkových lázní, poslal ho do Karlových Varů a Mariánských lázní, aby jeho zkušeností bylo využito ke zřízení lázní v Bělohradě, kteréhožto myšlenky choť majitele panství byla příznivě nakloněna.

Pouze vážná choroba majitele panství byla příčinou, že k uskutečnění této myšlenky v plném rozsahu nedošlo. Byly postaveny alespoň malé lázníčky, Na sádkách. Tyto později upraveny a rozšířeny, staly se tak začátkem a základem lázní Bělohradských.

Politicky byl dr. Hornov stoupencem tehdy se tvořivší strany mladočeské a jedním z prvních propagátorů na Bělohradsku. Ač studoval na německých školách, byl tvrdým Čechem a jako takový i službodárci německy orientovanými plně respektován.

V Bělohradě sňatkem spřízněn s rodinami Pižlových, Malých a Benešových, zúčastnil se čile společenského a kulturního života (Bесеda atd.) a byl proto přes vypjaté tehdejší politické poměry i po svém odchodu do nového působiště všeobecně vážen a vzpomínán.

Tolik dochovaný dokument.

HISTORICKÝ VÝVOJ LÁZNÍ V BĚLOHRADĚ

V roce 1872 koupil bělohradské panství pražský průmyslník Maxmilián z Dormitzera. Ten dal na levém břehu Javorky, na dnešním Jiráskově nábřeží, vybudovat první, velmi jednoduché lázeňské zařízení. Po jeho smrti koupila v roce 1883 panství pruská šlechtična Anna z Asseburgu. Pod dohledem dr. Mindla byly připravovány koupele. K těmto účelům byly využívány koupelny v hostinci U Císařů na dnešním Jiráskově nábřeží. Díky výborným výsledkům počet koupelí značně narostl a tak stará budova přestala dostačovat. Proto dala Anna z Asseburgu v roce 1891 na svých pozemcích při miletínské silnici vystavět velký lázeňský dům ve švýcarském slohu. Rok nato uznalo c. k. místodržitelství Anenské slatinné lázně coby ústav veřejný léčebný a v roce 1905 ministerstvo vnitra povolilo změnu názvu města na Lázně Bělohrad. Počet pacientů stále narůstal, proto nechala dědička panství Helena Merveldtová rozšířit kapacitu lázní a dále je moderně upravovala. Po pádu rakousko – uherské monarchie přišla pozemková reforma. Začala výstavba domů v okolí lázní a vznikla Lázeňská ulice. Neustále stoupající počet pacientů bylo nutno ubytovat a stravovat. V návaznosti na lázně byly postaveny hotely Vlach, Lázeňský hotel na náměstí, hotel Zátíší, Bohumilka a další ubytovací kapacity. V roce 1936 byl otevřen nově zbudovaný Grandhotel Urban přímo spojený s lázněmi. Z bývalého hotelu U Lázní zbudoval stavitel Janeček pro svého syna MUDr. Josefa Janečka Vodolázeňský a vyšetřovací ústav.

Po 2. světové válce se dostaly lázně do rukou Ústřední rady odborů a zřídily zde odborářskou lázeňskou léčebnu. Od roku 1957 byla léčebna převedena pod správu československých státních lázní. Ve vile Esplanade vznikla dětská ozdravovna nemocí pohybového ústrojí.

V letech 1981 – 1991

došlo k rekonstrukci

Vodolázeňského

ústavu, z pa-

vilonu vo-

Nejstarší dochovalá fotografie lázní „Na sádkách“

doléčebných procedur byl vybudován nový balneoprovoz.

Zásadním obratem se stal rok 1992, kdy byla založena akciová společnost Anenské slatinné lázně. Od té doby zažívají lázně nebývalý rozmach. V roce 1995 je dokončen nový ubytovací pavilon Anna Marie s 88 lůžky a kompletními službami. Je rozšířen hotel Grand – 41 komfortních pokojů s velkou jídelnou. Je zbourána původní lázeňská budova a na jejím místě je postaven nový léčebný pavilon. Rozsáhle zrekonstruován je lázeňský hotel Janeček. V roce 2003 se otevírá veřejnosti velký rehabilitační bazén, bezbariérově propojený s léčebným pavilonem. Největší investicí se stala výstavba čtyřhvězdičkového wellness hotelu Tree of Life – Strom života otevřeného v roce 2009 se 150 lůžky.

Cesta od zapadlého provinčního městečka po hojně navštěvované, oblíbené lázeňské centrum.

Tato krátká sonda do minulosti bělohradských lázní nemůže samozřejmě poskytnout celý obraz vývoje, ale vzhledem k tomu, že je jejich historie v Bělohradských listech průběžně mapována, nepůjdeme do větší hloubky. Mimoto by kompletní historie lázní zaplnila celé jedno číslo Bělohradských listů. Abychom navodili atmosféru a ducha doby, kdy se zde lázeňská péče překotně rozvíjela, uvádíme ještě výtah z Almanachu léčebných míst, lázní a letních českých sídel, který vyšel v roce 1909. Informace z almanachu jsou dobrým příkladem, na kterém je možné srovnat minulost se současností.

Lázně u Císařů

LÁZNĚ BĚLOHRAD - Z ALMANACHU LÉČEBNÝCH MÍST

Vzdálenost od Prahy jest vlakem osobním 3 hodiny, rychlíkem 2,5 hodiny. Stanice je 5 minut od města, a od 1. května do 30. srpna jsou povozy a omnibusy v nádraží za cenu 30 hal.

Spojení ku Praze je 5krát denně, mezitím 2 rychlíky. K Liberci pak také 5krát denně. Pošta, telegraf a telefon v místě. Místo samo leží v rozkošné kotlině, lesnatými hřbety předhůří Krkonoš chráněné.

Slabě železitá kyselka jest v „Bažantnici“; k lázním se upotřebuje obyčejná pramenitá voda. Minerální má asi 7 – 8° C teploty. Doporučuje se při chudokrevnosti a vzhledem k alkalickým solím proti dně a reumatismu co dobré diuretikum. Rozbory chemické jsou po ruce, rovněž i bakteriologické. Voda čerpá se hlavně z pramene pod rybníkem Pardoubkem, jest polotvrdá, dobré jakosti. Teče z „bezedné studně“ žlábkem a rigolem do nižší části města.

Podkladem půdy jest písčiny nános velmi prosákový, pahorkovitě rovinatý. Půda jest kotlovitá, vyššími pahorky obklopená 10 – 30 metrů výše.

Kanalizace zavedena roku 1907. Poměry zdravotnické jsou velmi příznivé. Proti difterii jakási imunnost. Koupele jsou říční, vanové, minerální, teplé, slatinné, jehličnaté, rašelinné. Taxa lázeňská je na 4 třídy rozdělena.

Hotely jsou: Hotel Vlach proti lázním, 35 pokojů. Lázeňský hotel, maj. Ritter na náměstí, 15 pokojů, hotel Bohumilka v Láz. ulici, 15 pokojů, hotel Dědek v Láz. ulici, 16 pokojů,

hotel Zátíší na III. Straně, 20 pokojů, hotel Bílý hrad v Nádražní ulici.

Bytů letních je dostatek, v hotelích i v soukromí asi 100. Byty jsou levné, v ceně od 1,20 Kč do 3 Kč denně, úplně vším opatřené, takže není třeba si nic sebou voziti. Byty jsou prostorné, většinou o dvou pokojích. Domy skoro vesměs kamenné, moderní, s polohou ke slunci, většinou se zahradami.

Vilová čtvrť jest na cestě ku Lázním vedoucí, v tak zv. Lázeňské ulici. Před domy jsou předzahradky.

Stravování je v hostincích všech výše uvedených a la carte a za celé obědy. V místě je levno.

3 lékaři v saisoně: MUDr. Alois Mindl, obvodní a I. lázeňský lékař. MUDr. Josef Lelak, praktický lékař, MUDr. Peluněk praktický lékař (jen v saisoně). Léčebných ústavů není žádných.

Almanach pokračuje výčtem míst vhodných na vycházky, kontakty a dalšími informacemi. Ty už však nejsou tak zajímavé.

Tím končí seriál o lázních kolem Zvičiny. Cyklus dal podnět k natočení pěti dílů rozhlasového vysílání v Českém rozhlase Hradec Králové, se kterým jste se mohli setkávat v únoru a březnu letošního roku v neděli večer. Až se objeví nové informace o zdejších lázních, rádi je otiskneme.

Ladislav Stuchlík, foto: autor a archiv

Dva kluci v popředí: Svatopluk Hrnčář a Jiří Kysela, budoucí primář bělohradských lázní.

Pětasedmdesát let hotelu Grand

Před 75 lety, přesně **31. května 1936**, rozzářila naše lázeňské městečko významná událost – došlo k slavnostnímu otevření lázeňského hotelu Grand. Slavnost zahájil předseda Družstva pro povznesení lázeňského ruchu v Lázních Bělohradě, velkostatkář a spoluzemědělec lání Bernhard Merveldt, po něm promluvil prof. MUDr. Jan Levit a závěrečný projev pronesl starosta města Josef Pech. Pojďme si připomenout napohled idylickou dobu první republiky a okolnosti, které stavbu hotelu Grand provázely.

Než hledat strohá fakta v archivech a kronikách, bude lepší připomenout si události třicátých let v našem městě očima tehdejšího starosty pana **Josefa Pecha** (11. 1. 1882 – 29. 6. 1965), muže, kterému bychom měli být vděční za mnohé. V čele města stál 13 let v letech 1919 až 1921 a poté 1927 až 1938. Právě za něho a za jeho podpory bylo ve městě postaveno několik významných staveb (např. dnešní spojitelná či mateřská škola) a vznikly celé nové městské čtvrti. V letech, kdy nestarostoval, působil jako náměstek starosty, angažoval se v Sokole, který vedl mnoho let jako starosta, a stál i za stavbou sokolovny. Dejme však již slovo jemu a rozvoji lázeňství v našem městě ve 30. letech minulého století:

10. června roku 1934 se konal v Lázních Bělohradě sjezd Lékařské župy severovýchodních Čech. Byl k naší radosti velmi četně navštíven, což mělo pro naše lázně velký význam. Při slavnostním obědě v Lázeňském hotelu byli vzácní tito hosté starostou městečka srdečně pozdraveni a uvítáni. Poděkoval jim za pozornost touto návštěvou našemu městečku a jeho lázeňskému zájmu projevenou a požádal o jeho zachování i pro budoucnost. Předseda župy a jiní lékaři ve svých projevech srdečně a upřímně odpověděli a význam našich lázní potvrdili.

Rok 1935 byl našim lázním rokem jubilejním. Uběhlo již 50 roků od počátku rašelinných koupelí zde, které se tak dobře osvědčily a byly hlavní příčinou jeho povšechného vzrůstu a zvelebení ku prospěchu i místního občanstva. Na oslavu toho jubilea byla zde dne 14. července ve školní budově slavnostně otevřena Jubilejní výstava pokroku, vědy a písemnictví. Bylo na ni sneseno vše, co za těch padesát let v těchto oborech ze života, poměrů a okolností zde a v blízkém okolí vyvěralo. Raisův koutek byl na této výstavě samozřejmě nejvýznamnější a nejpoutavější. Dalším oslavným podnikem byl dne 20. a 21. července konaný Sjezd rodáků, přátel a bývalých lázeňských hostů Lázní Bělohradu. Sjezd byl velmi četně navštíven a celý jeho průběh a zvláště sobotní večer v Lázeňském hotelu byl velmi zdařilý, srdečný a veselý.

Již několik let předtím byly v lázeňské sezoně občasně schůze členů lázeňské komise a lázeňských hostů, ve kterých byli tito informováni o práci, úmyslech a snahách komise a vyslechnuta případná jejich přání nebo připomínky. Schůze toho druhu a účelu byly konány i mimo sezonu v Praze v hotelu Beránek na Vinohradech. Schůze tyto organizovalo Sdružení rodáků a přátel Lázní Bělohradu v Praze, které se tam roku 1928 ustavilo. Jeho vedoucími činovníky byli pánové Dr. Adolf Reumann – předseda, Bohdan Milič (ředitel škol) – jednatel a Karel Janzák (zdejší rodák) – pokladník. Do těchto schůzí, které měly vždy vážný, reprezentativní, ale srdečný ráz, členové lázeňské komise i zástupci správy lázní přijížděli. Pan ředitel Bohdan Milič byl našim dlouholetým hostem. Staral se vždy o propagaci lázní našich v Praze velmi agilně, všestranně všemi prostředky tak, že si u lázeňských hostů vysloužil přezdívku „Bělohradský konzul v Praze“. Proto také této jeho šlechetné a nezištné snahy zde vděčně vzpomínám.

Na čilém lázeňském ruchu hlavně záležel vždy, a bude tak i v budoucnu, rozvoj a prospěch městečka. Jest proto nutné věnovati všemu, co s ním souvisí, vždy náležitou pozornost. Již od roku 1930 bylo na počtu hostů možno pozorovati, že nám konkurují lázně, které jsou v majetku a správě různých pojišťoven. To hlavně proto, že jsou zařízeny na takzvané ústavní léčení. I Léčebný fond státních zaměstnanců v Praze posílal své členy z té příčiny léčit se jinam, i když si velmi přáli léčit se zde. Intervenovali jsme osobně v této záležitosti v jeho ústředí v Praze. Měli jsme i přímlovu našich přátel z vlivných lázeňských hostů, ale vše bylo marné. Ředitel jmenovaného fondu p. MUDr. Stanislav Bukovský nám otevřeně řekl: „My od zásady ústavního

léčení ustoupiti nemůžeme, neboť opravdové a vážné léčení jest jen to, když se pacient na jednom místě pod dozorem lékaře koupe, stravuje a jest ubytován. U nás že to není možné a chceme-li našim lázním do budoucna prospěti, že se musíme také tomu přizpůsobiti.“

Tak vznikla myšlenka na postavení hotelu, který by byl bezprostředně spojen s lázněmi. Lázeňští lékaři p. Dr. Josef Lelek, Dr. Josef Kysela, Dr. František Lelek, Dr. Josef Janeček s tím plně souhlasili a činně se přípravného jednání účastnili. Všichni se pak i značnou fi-

nanční podporou na uskutečnění podniku podíleli. I věhlasný lékař – operatér pan primář MUDr. Jan Levit z Prahy, příznivec našich lázní, tento podnik doporučoval a o jeho uskutečnění se přičinil. Byla za tím účelem a i za dalšími úkoly v lázeňském zájmu ustavena společnost pod názvem Družstvo pro povznesení lázeňského ruchu v Lázních Bělohradě. Schůze družstva, ve které bylo o stavbě hotelu rozhodnuto, konala se 8. září 1935. Stavba zadána staviteli Jindřichu Malinovi z Hořic. Byl členem a největším podílníkem družstva. Ještě v tom podzimu se začalo stavět. Pracovalo se plně po celou zimu a dne 31. května 1936, tedy ještě před hlavní sezonou, byl hotel úplně hotov a svému účelu slavnostně odevzdán.

Stavební náklad včetně všeho vnitřního zařízení činil okrouhle 2 miliony Kč. Byl uhrazen ze zápůjček a podílu družstva a hypotekární zápůjčkou zdejší Občanské záložny.

Ti všichni, kteří o tomto díle jednali a rozhodovali, měli velké starosti a odpovědnost. Činili tak opravdu jen z vážných důvodů veřejného zájmu městečka jako místa lázeňského. Dali do podniku své peníze, na obci nežádali nic. Přece však museli překonat mnoho překážek a nepřijemností, jednak z nepochopení, ale i z osobního sobectví a zlé vůle pocházejících. Vždyť i rozhodující činitel ve správě lázní, starý p. August Merveldt, stavěl se proti tomu podniku přes to, že jeho syn Bernhard byl předsedou družstva, které stavbu podnikalo. Dalo to mnoho starostí, než byl o nutnosti stavby přesvědčen a dal souhlas ku prodeji potřebného stavebního pozemku a připojení stavby chodbou k lázním, což bylo pro její účel nezbytné. Bylo také širší veřejnosti nepochopitelné, že i část členů obecního zastupitelstva proti stavbě zle brojila. Prý proto, že nový hostinský podnik hosty z městečka odvede a dosavadní podniky toho druhu a pronájematele bytů poškodí. Doba bezprostředně nastalá ukázala, že to byly námitky malicherné a zbytečné. Hned po otevření hotelu jej naplnili hosté, kteří zde nikdy před tím nebyli, a kteří by sem za jiných okolností vůbec nepřišli.

Hotel byl pronajat členu a spoluzakladateli družstva, chvalně známému odborníku p. Bohumilu Urbanovi z Prahy a dle něho nazván Grandhotel Urban. Zásada ústavního léčení stala se během krátké doby všeobecnou.

Doba a poměry nastalé po druhé světové válce pak ukázaly, že tímto podnikem se zde zachránil lázeňský život vůbec. Neboť kdyby zde léčba toho druhu (ústavní léčení) nebyla možná, lázně by současně potřebě nevyhovovaly a byly by zavřeny, jako se stalo jinde.

V okolí lázní přibýly v té době ještě jiné pěkné novostavby. V roce 1933 vila p. Dr. Josefa Lelka č.p. 333 a roku 1934 vila p. Dr. Josefa Kysely č.p. 339 v Lázeňské ulici. V parku za láznemi pak vila továrníka Josefa Jíny č.p. 335.

Ku zvýšení významu našich lázní přibyl krátce na to ještě jeden důležitý lázeňský podnik. Zdejší podnikatel staveb p. Josef Janeček koupil od Občanské záložny hotel před láznemi (původně hotel Vlach, později hotel U lázní) po dřívějším majiteli p. Cermanovi, který se k jeho vedení nehodil, a proto hospodářsky ztroskotal. Budovu celou přestavěl, o jedno patro zvýšil a vnitřně nově zařídil. Tato celá přestavba a úprava se děla dle pokynů a přání jeho syna, odborného lázeňského lékaře p. MUDr. Josefa Janečka, a byla téměř jako nová budova otevřena dne 29. června 1938 veřejně jako Vodoléčebný ústav pod jeho vedením. Tím bylo zdejší lázeňství vhodně doplněno, obohaceno a rozšířeno.

Tolik vzpomínání tehdejšího starosty města pana Josefa Pecha. Na závěr ještě jedna zajímavost. Prozíravosti našich předků mohlo využít vedení Anenských slatinných lázní, když při projektování přístavby hotelu Grand o více než 60 let později vyšlo z původních náčrtků architekta Jindřicha Maliny.

Pavel Šubr, foto: Václav Lejdar a archiv

TOTÁLNĚ NASAZENÍ

Josef Imlauf

Vzpomínáte na „divoké“ zájezdy do ciziny před dvaceti lety, které směřovaly do Itálie, Francie a dalších nám neznámých zemí? Tehdy v létě roku 1990 jsme si se sourozenci řekli a jedeme, vezmeme tátu a prohlédneme si Paříž. Vždyť táta nám o Francii, Belgii a také Anglii vyprávěl a my jako malé děti jsme ho poslouchaly s pusou dokořán. Tam přece prožil v době 2. světové války svá mladá léta, tehdy mu bylo 21 a postupně až 24 let, kdy daleko od domova, kde zanechal svou mladou manželku se svými rodiči, musel budovat německá opevnění při pobřeží Francie jako „Totalsatz Arbeiter“. A na Paříž vzpomínal obzvláště rád a ještě jednou ji chtěl navštívit. Paříž během jednoho dne jsme samozřejmě prohlédnout nezvládli, přesto jsem za tento zájezd velmi vděčná.

Letos uplyne 90 let od narození všech z ročníku jedenadvacátého. A mě mrzí, že jsem otce tehdy neposlouchala pozorněji a jeho zážitky z války si nezaznamenala. Tak alespoň jak tyto události, které se týkají všech mužů z Brtve, totálně nasazených v cizině, zapsal kronikář p. Bartoníček v tehdejší kronice z let 1924 – 1983.

Todtova pracovní služba - pojmenovaná po zakladateli - Todt - byla to velká organizace, kterou vytvořil německý nacismus již od svého uchopení moci ve státě, na téměř všech úsecích lidské práce. Pro tuto službu byli povoláni z naší vlasti mladí muži narození r. 1921 a r. 1922 a odvedeni odborní pracovníci - zedníci, elektrikáři aj. Zemědělci byli při odvodu propuštěni.

Z naší obce byl odveden do této služby **Josef Imlauf** z č. 64 jako zedník, a to už v říjnu 1942. Transport 600 lidí odjel z Prahy do Berlína, kde po čekání 14 dnů na druhý transport 600 lidí a rozřídění, odjel se skupinou přes Holandsko a Belgii do Francie - přístavu St. Malo. Tam měli pracovat na opevnění ostrovů. Asi po 14 dnech odjeli přes Paříž do Soissons, odkud jezdili vlakem na opevňovací práce do Margienova. Po osmi měsících dostal dovolenou 14 dní. Po návratu na místo jeli opět k moři a pracovali na opevňovacích pracích různých míst až do srpna 1944. To už byla západní fronta v pohybu a rychlý ústup Němců nechal tábor na vlastní pěst, zvláště když obytný barák byl letecky zasažen. **Josef Imlauf** a dalších 7 Čechů šlo proti ustupující armádě pěšky na Gent v Belgii. Během cesty prožili letecké bombardování, při němž 4 kamarádi Češi byli těžce zraněni. Zbývá skupina byla měsíc u belgických partyzánů, v Bruselu se dostali do armády - působila tam již čs. mise - pak odjeli do Antverp a z Ostende lodí do Anglie. Po výcviku přišli na frontu u Dunkerque. V květnu roku 1945 se vrátil s československou jednotkou do Práší na Šumavě a po demobilizaci do své obce.

Václav Syrovátko nar. 1923 v Brtvi č. 1 jest další náš občan, který se dostal daleko za hranice naší vlasti. Po maturitě byl nasazen do Německa, kde v Norimberku pracoval ve velkoobchodě železem do r. 1945.

Josef Imlauf druhý zprava

Josef Imlauf první zprava

František Mádle z č. 34 a **Jaroslav Lánský** z č. 50 byli nasazeni počátkem dubna 1945 do Mělníka, kde kopali základy a pracovali na kabelovém přívodu elektriny ke zničení mostu přes Labe.

Jan Čerovský z č. 44 byl nasazen v rozlehlých Brdských lesích v r. 1942 a vrátil se v srpnu 1944.

V listopadu 1944 byli povoláni na vykopávání protitankových zákopů **Josef Vinčálek** z č. 66, **Jaroslav Vais** z č. 31, **Josef Mádle** z č. 34 a **Antonín Čerovský** z č. 12. Pracovali v obcích Halb - Tur v Maďarsku, pak Pochtosiedl a Gartendorf v Rakousku. Dva z nich byli pro onemocnění po čtrnácti dnech propuštěni, další se vrátili koncem března 1945 domů. Na zákopech pak pracovali ještě i další mladíci.

A co si vybavuji z těch tátových vyprávění já? Při transportu z Berlína do Francie měli kluci velký hlad. Všude, kde vlak zastavil, „braly za své“ všechny ovocné stromy. Práce na opevněních byla náročná, ale našel se čas i na prohlídku města. Při leteckém náletu byl zraněn střepinou z granátu. Už jako dítě jsem věděla, kde se nachází a jak vypadají Notre Dame, Sacré Coeur, Eiffelova věž, Louvre, Vítězný oblouk či Moulin Rouge, co je Seina, kde na pobřeží Francie se nachází Le Havre a výše zmiňované St. Malo. Dodnes mám schované dobové fotografie těchto míst. O boji partyzánů s Němci se táta nechtěl příliš zmiňovat, u Dunkerque probíhaly urputné boje, oni se vylodili vzápětí. A pak také, jak byl šťastný při schledání s rodinou, která se rozrostla o devítiměsíčního syna, mého staršího bratra. A v té cizí uniformě, která se nachází ve Vojenském muzeu v Praze, mu to prý náramně slušelo - tvrdila maminka. A bratr v pozdějších letech tu uniformu, která se mu tak líbila, vyndával ze skříně a neustále ji zkoušel. Nedávno z cesty Prahou mi volal syn: „Mami, ve kterém muzeu je ta dědova uniforma? Rád bych ji ukázal našim klukům.“

Dana Fléglová, foto: archiv rodiny

ZAHRÁDKÁŘ

Jak se přihodilo, že manželé Woloszukovi opustili Prahu a přesídlili do Bělohradu?

Plánovali jsme, že po odchodu do důchodu přesídleme mimo Prahu, ale kam, to jsme neměli vyřešené. Byla to trochu náhoda. Když jsme se o Bělohradu zmínili našim letitým sousedům, kteří sem jezdili, jejich doporučení jsme vzali v úvahu. A když jsme pak Bělohrad při jedné z našich cest za synem do Krkonoš navštívili, bylo rozhodnuto. Navázali jsme kontakt s majitelem nemovitosti, domek jsme si prohlédli 28. 8. 1995 a 13. 9. téhož roku jsme se stěhovali. Nelitujeme, jsme tu spokojeni. Pěkně městečko, dobří sousedé, co si přát víc!

Z předchozích našich rozhovorů vím, že i v Praze jste měli zahrádku, které jste se věnovali.

Po rodičích jsem zdědil zahrádku v Praze – Suchdole. Pracoval jsem ve výboru zahrádkářské organizace, jejímž členem jsem byl od roku 1974. Ovšem není nadto mít zahrádku blízko, pokud možno u domu. Samotná práce na zahrádce, která byla od našeho bydliště na Spořilově vzdálena 25 km, musela být způsobena této vzdáleností a našim časovým možnostem. Zahrádku u našeho domku v Bělohradě jsme si budovali od základu podle svých představ a vedení radami pana Kunsta. Budujeme ji stále, práce nikdy nekončí. Je to naše záliba, manželky i moje.

A bělohradským zahrádkářům přibyl další aktivní člen.

Snad se to tak dá říct. Bylo to v roce 1996, kdy nás kamarád Mirek Plecháč uvedl mezi zahrádkáře, kam jsme z Prahy byli převedeni. Už je to pěkná řádka let. V krátké době po registraci jsem byl pověřen funkcí předsedy revizní komise a po odchodu z funkce paní Zdeny Vinčalkové jsem byl na výroční schůzi zvolen předsedou základní organizace. Funkci vykonávám dosud.

V tomto volebním období jsem byl zvolen za Územní sdružení Jičín členem republikové rady Českého zahrádkářského svazu, kde pracuji jako člen hospodářsko – finanční komise. Ta se schází zhruba jednou za šest týdnů v Praze.

Čím je bělohradská zahrádkářská organizace specifická?

Naše organizace sdružuje jednak členy, kteří mají přídomní zahrádky. A těch je většina. Dále sdružuje členy, kteří mají zahrádky v zahrádkářských koloniích. U nás je to kolonie v Kotykové aleji, kde mají členové ZO zahrádky v osobním vlastnictví. Další kolonii je osada Na Rybnice, kde jsou zahrádky v pronájmu od soukromé osoby a Na Mlýnici jsou zahrádky v pronájmu od města.

Zajišťování a organizace práce v základní organizaci je poměrně náročná činnost.

Samozřejmě, je to tak a práce probíhá skoro celý rok. Na jaře připravujeme výroční schůzi, která se koná většinou v březnu. Na ní hodnotíme činnost za uplynulý rok a v rámci usnesení společně plánujeme další akce. Následující období duben - září je ve znamení příprav a zabezpečení činnosti moštárny ve vrcholném období sezóny. V tu dobu je také třeba zajistit činnost skupin, které organizují výkup ovoce. To je asi nejnáročnější období, kdy vítáme každou pracovní sílu. Na konci září probíhá tradiční zahrádkářská výstava, která se pravidelně koná v Památníku K. V. Raise. Tady představují své výpěstky nejen místní zahrádkáři, ale snažíme se přizvat i zahrádkáře - profesionály, ať už ovocnáře nebo pěstitele květin. V loňském roce jsme poprvé navázali kontakt s místní základní školou a společně s Mgr. Lacinovou jsme pro děti připravili výtvarnou soutěž. Od Ústředí českého zahrádkářského svazu jsme získali finanční dotaci na vyhodnocení nejlepších dětských prací. Tato akce měla úspěch a letos v ní budeme pokračovat. Soutěž bude rozšířena o výrobky z keramiky.

Budete i letos organizovat oblíbené zájezdy?

Letos v březnu se uskutečnil zájezd na zahrádkářskou výstavu do Lysé nad Labem a na červen plánujeme zájezd na Moravu do Kroměříže a na Velehrad s posezením ve vinném sklípku. V této souvislosti musím zmínit ochotu a obětavost ing. Vika, který zájezdy vždy pečlivě připravuje.

Myslím, že ochota a pracovitost je vlastní i dalším členům výboru zahrádkářů.

Především musím připomenout mimořádné pracovní nasazení pana Špůra, který po celých 40 let obětavě zajišťoval provoz moštárny. Kdo zná tuto práci, ví, jak je to i fyzicky náročná práce. Pane Špůre, děkujeme vám...

Ekonomiku a hospodářství spolehlivě zajišťuje paní Jaroslava Wagenknechtová, na instalaci podzemních výstav má zásluhu paní Jana Kráčmarová. Vážím si toho, že i další spolupracovníci jsou ochotni nasadit pracovní iniciativu i v situacích zcela výjimečných. A nejen to, pomáhají i někteří nečlenové. Již několik sezón při výkupu pomáhá Jan Kráčmar a doufáme, že se i další mladší ročníky časem zapojí. To by bylo velice třeba, naše organizace stárne. Mladý věk u nás znamená 40 – 45 let. Omlazení naší organizace je jedním z úkolů do budoucna.

Jaká je další budoucnost zahrádkářů, s jakými trendy bychom měli počítat?

Vlivem společenských změn po roce 1989 nastal dopad i na činnost zahrádkářů. Ubývá pěstitelů – samozásobitelů ovoce a zeleniny, vše je nyní snadno dostupné v obchodech. Pěstování užitkových plodin se stává spíše koníčkem než nutnou potřebou. Především v příměstských aglomeracích, ale i na venkově se zahrádka stává více rekreačním prostředkem s okrasnými zahrádkami. Na tuto situaci se budeme zaměřovat v příštích letech i po odborné stránce.

Co je přínosem místní ZO zahrádkářů?

Je to především dobrá spolupráce s městem. Dalším přínosem je skutečnost, že si na svoji činnost vyděláme sami výkupem ovoce a moštováním. Tím nejsme závislí na dotacích z MÚ.

Děkuji za rozhovor a do další činnosti přeji zahrádkářům současným i budoucím hodně zdaru a radosti z tak pěkné záliby, jako jsou naše zahrádky.

Hana Friedrichová, foto: Ladislav Stuchlík

OPRAVA BĚLOHRADSKÉHO KŘÍŽE

Bělohradský chrám Všech svatých vítá návštěvníky města svou zdaleka viditelnou siluetou už od roku 1689, kdy ho „uprostřed hřbitova na pevných základech nechal vystavět do kamene, s věží i všemi oltáři, ze své obzvláštní dobroty a štědroty hrabě Berthold Vilém z Valdštejna“.

Koncem roku 2010 si pozorní obyvatelé Bělohradu všimli, že kříž, který zdobil věž kostela víc než sto let, zmizel. Pod náporom nezvykle silné červnové vichřice praskla hrotnice, kříž se zlomil a naklonil. Hrozil pádem. Proto byla z Jablonce nad Nisou pozvána firma Radim Pelant, specializovaná na výškové a stavební práce, prováděné horolezeckou technikou. Její pracovníci kříž z věže sundali.

Poté ho dostali k posouzení památkáři. Ti vydali závazné stanovisko, podle kterého by se při opravě mělo postupovat. Zároveň doporučili osvědčeného odborníka, uměleckého kováře Jaroslava Válka z Holic. Pracoval už pro farnost Újezd pod Troskami, podííl se na restaurování významných objektů, například jičínského zámku, kapličky na Zebíně, jičínské věže. S křížem tak velkých rozměrů dosud nepracoval, o to byla práce zajímavější.

Kříž je vyroben z oceli, měří 2,6 m, s hromosvodem 3,4 m. Krásné umělecké dílo představuje mistrovský um našich předků. Kříž byl celkově ve značně zanedbaném stavu. Na spodní části je vyryt rok jeho zhotovení, 1882, spolu s iniciálami E. Č. A. H., na důkladnou opravu už tedy nárok měl. Některé části i chyběly, jiné byly značně prorezivělé, ve špatném stavu byla růžice nahoře. V některých místech bylo nutné kříž rozmontovat a dát nové nýty. Oprava byla velmi pracná zejména ve spodní části kříže, tu bylo třeba rozdělat a vykovat nové ornamenty.

Pro restaurátora bylo nesmírně zajímavé sledovat takto zblízka práci starých kovářských mistrů 2. pol. 19. století, konfrontovat jejich postupy s moderní technikou výroby. Kříž totiž nebyl absolutně souměrný, nebyl ve všech ornamentech geometricky dokonale přesný. Sem tam chyběla i růžice. Kříž prostě hřál teplem lidské ruční práce. Ve spodní části kříže byly našťastí ozdoby zhotoveny zrcadlově, takže bylo podle čeho se řídit. Za zmínku stojí také to, že ocel z roku 1882 a dnešní ocel se různí, liší se jiným poměrem příměsí.

Nátěrů bylo víc. Povrch byl pokryt barvou stříbrnou, pod ní byla černá a vespod žlutá, která se jen tvářila jako zlatá, ale byl to jen nátěr. Kříž byl tedy původně jednolitě žlutý. Všechny tyto barvy bylo třeba sundat. Po dohodě s památkáři je nyní kříž černý, se zlatými paprsky, každý z nich se na konci otvírá jako vějířek do tří pramínek.

Pan Válek je spokojený, odvedl dobrou práci. „Bylo to 14 dnů intenzivní nepřetržitě práce, největším problémem bylo stihnout dílo včas, a pak ta choulostivá pracovní operace – zlacení plátkovým zlatem. Byl to ale příjemný pocit mít tak krásnou věc u sebe v dílně!“

Kříž byl 22. dubna při velkopátečních obřadech posvěcen a návštěvníci kostela měli až do prvních květnových dnů možnost detailně si ho prohlédnout. Byla to vzácná příležitost, vždyť jeho životnost je nyní prakticky neomezená a nestane-li se něco mimořádného, naše generace už ho takto zblízka neuvidí.

S nabídkou vyzdvihnout znovu kříž byly osloveny tři firmy. Práce se ujala firma Stanislav Kamarád ze Starého Ranska u Ždírcce nad Doubravou. Její pracovníci začátkem května kříž vyzvedli a usadili opět na místo. Vzhledem k tomu, že kříž i s hromosvodem váží 65 kg, nebyla to lehká záležitost. Každému kostelu je třeba vymyslet technický postup na míru. Pavel Kamarád se svým bratrem vytáhli kříž nahoru pomocí samosvorné kladky do výše 30 m, kříž stoupal hladce ve vzdálenosti 1,5 m od fasády. Nahoře přitáhli kříž na místo pomocí dvou ramen na pantu.

Aby se předešlo poškození hodin, byl kříž vyzdvižen přes vchod kostela. Zdejší zvláštností je, že kříž, který bývá obvykle ve směru východ – západ, je zde nasměrován obráceně, zřejmě aby byl dobře viditelný z náměstí a ze silnice od Hořic.

Hrotnici bylo potřeba udělat celou novou, vyprotézovat ji kovem. Makovice pod křížem od poslední opravy úplně chyběla, proto se nenašly žádné historické dokumenty. Zato tam zbyly po hodování výra hlavy ptáků, suchá ježčí kůže a kůže od bučku. Dole zřejmě sídlily kavky.

Oba pracovníci velmi ocenili krásu a vzácnost bělohradského kříže, vždyť někde mají na kostele kříž i z obyčejných lešeňových trubek. Po jeho usazení bylo provedeno oplechování věže.

Znovu tak září z věže chrámu v plné kráse. Ať shlíží dlouhá léta ze své výše na spokojené a kvetoucí město!

Antonie Vanišová,

foto: Václav Lejdar, Pavel Janák, Ladislav Stuchlík

Vražda pod Byšičkami a poslední poprava v Hořicích

Krvesmilstvo – incest, či soulož mezi pokrevními příbuznými, je již odpradávná zavržením morálce nejen křesťanské a jako zločin až podnes je dle práva trestán, však daleko hrůznějším a zavržením zločinem je vražda novorozence matkou – infanticidium. Ani současná společnost není od těchto deliktů uchráněna, ale jen výjimečně k nim dochází v souběhu, kdy krvesmilstvo je korunováno vraždou plodu takovéto hříšné lásky.

Nový dvůr pod Byšičkami – místo činu

Je tomu již 246 let, kdy v květnu roku 1765 právě k takovému jednání na panském Novém dvoře pod Byšičkami došlo. Tehdy dvůr již řadu let přináležel k bělohradskému panství a vlastnil jej tehdy šedesátiletý, ke svým poddaným velice nevlídný, až krutý pán Josef Vilibald hrabě Schaffgotsch, šafářem dvora byl Václav Mecnar ze Svatojanského Újezda.

Judita a Gottfried – krvesmilní milenci

Krvesmilstva se dopustil třiatřicetiletý čeledín dvora Gottfried Vlach spolu se stejně starou děvečkou dvora Juditou Šafránkovou, která pak po porodu své novorozeně zavraždila. Protože to byla obzvláště brutálním způsobem provedena vražda novorozence matkou, není proto divu, že veřejnost Bělohradska a širokého okolí byla od května po další měsíce roku 1765 nesmírně vzrušena. Judita byla svobodnou dcerou chalupníka Jana Šafránka a jeho manželky Doroty, roz. Vlachové, hospodařících na chalupě čp. 2 na Bertoldce. Bertoldka byla tehdy přífařena k Hořicím, a proto v Hořicích došlo k soudu i popravě.

Její otec Jan patřil k starobylému rodu Šafránků, po třicetileté válce zaznamenaného v krčmě čp. 78 na H. N. Vsi, jehož potomci pak přes Bukovinu a Lukavec čp. 44 se dostali až na Bertoldku. Matka Dorota pocházela z neméně starobylého a tehdy velice početného rodu Vlachů z Hřidelce a narodila se na dávno již zaniklé chalupě čp. 126 v Bělohradě. Dnes na místě po ní při Javorce, na konci ulice Husovy, stojí rodinný domek Kodymových čp. 440. Judita udržovala milostný poměr s Gottfriedem Vlachem (9.5.1742), synem Matěje Vlacha z bělohradské, též dávno již zaniklé chalupy čp. 125, která stávala na konci ulice Havlíčkovy právě tam, kde dnes stojí domy čp. 110 a čp. 390 Kozákových. A právě tyto dva se do sebe zamilovali a nejméně od roku 1764 se spolu mimomanželsky stýkali. Možná že ani nešlo o lásku, ale jen o sex – Bůh ví, jisté je, že otec Gottfrieda a matka Judity byli bratranec se sestřenicí a že tedy i jejich uvedené děti byly stále ještě blízkými, pokrevními příbuznými. Poměr nezůstal bez následků a Judita otěhotněla. Těhotenství se jí dařilo tajit až do května 1765, kdy kdesi v prostorách dvora porodila. Zda děvče a nebo syna známo není, ale novorozence se hned po porodu vraždou zbavila. Hlavičku od těla nožem odřezala a vhodila do hejku, tedy stoky močůvky vytékající ze stájí dvora, tělíčko pak vhodila do koryta prasatům. A protože příčiněním prasat se tělíčko nedochovalo, nemohlo být určeno ani pohlaví novorozenátka. Hrůzný čin však nezůstal dlouho utajen a následoval soud a trest.

Poslední poprava v Hořicích

U apelačního soudu se Judita pokusila svést vinu na svojí asi pětadesátiletou tetu Ludmilu Vlachovou, šafářku brtevského dvora, která byla zároveň tetinou šafáře Mecnara – snad všichni na dvoře byli nějak příbuzní – ale protože té žádná vina prokázána nebyla, byla soudem propuštěna. Naproti tomu dne 17. června 1765 byla Judita odsouzena k trestu smrti mečem a jak v takovýchto případech bývalo obvyklé, trest byl zostřen probitím jejího srdce kůlem. Exekuce se uskutečnila po deseti dnech 27. června v Hořicích na tehdejší popravnickém místě nacházejícím se nad městem, na jižním svahu Hořického Chlumu. Místo dnes nese pojmenování Na Spravedlnosti, označeno je Božíma mukama.

Tam za přihlížení početného lidu poté, co kněz Juditě dal poslední rozžhešení, byla mečem kata sřata a její mrtvola byla položena na dno mělkého hrobu vykopaného hned na místě popravnickém. Ten býval někdy navíc vystlán i trním. Kat pak nasadil předem připravený, naostřený dřevěný kůl do místa jejího srdce a mrtvola byla zasypana vrstvou země. Kat své dílo dokonal a palicí kůl do jejího srdce zarazil.

Stětí Judity Šafránkové bylo vůbec poslední popravou v Hořicích a i když v hořickém periodiku jako poslední hořická poprava je uváděna poprava vražedkyně Tiché, fakticky poslední tamní popravou byla právě poprava Šafránkové, neboť již v polovině následujícího měsíce července téhož roku na základě dekretu císařovny Marie Terezie bylo v Hořicích a i na mnoha dalších místech hrdelní právo zrušeno.

Trestu neušel ani mileneц vražedkyně Gottfried Vlach. Ten pro krvesmilstvo byl též apelačním soudem 2. července 1765 odsouzen k trestu nucených prací ve prospěch obce a nebo vrchnosti, které kromě nedělních a svátečních dní vykonával v poutech na rukou a železech na nohách. Rozsudek mu dle nařízení téhož soudu byl vyhlášen na obvyklém právním místě, tedy na hořickém náměstí u pranýře, jehož část se až do dnešních dnů zachovala a kterou možno spatřit na hořickém náměstí při zdi městského úřadu. Gottfried se po odpykání trestu v listopadu roku 1766 přiznal na dolnoveskou chalupu čp. 14 k vdově Dorotě Fetrové a až do své smrti tam hospodařil. Zemřel v r. 1777 a protože neměl mužského potomka, tak tato větev Vlachů vymřela po meči.

Je zajímavé uvést, že Gottfriedova dcera Marie se pak dospělá provdala za Josefa Rösnera z chalupy čp. 11 na D. N. Vsi, o němž kolovala pověst o vraždě vojáka a vystavění kapličky před stavením pro usmíření Boha. O tomto příběhu jsme již psali v dřívějším čísle BL.

Josef Špür foto: autor, Václav Lejdar

Bertoldka č.p. 2

Vážená redakce,

před nedávnem jsme vyprovodili na poslední cestě dlouholetou spolupracovnici Památníku K. V. Raise, **paní Martu Rumlerovou**, která se dožila téměř 95

let. Marta byla výbornou kuchařkou, která za svobodna vařivala v hostinci Modrá hvězda v Lázeňské ulici. Po svatbě bydlela v domě čp. 37 na náměstí. Vychovala dvě dcery. Když povyroستly, pracovala v ČSD Stará Paka. Starší spoluobčané si určitě vzpomenou na její upravenou a rozkvetlou zahradu. Byla činná v Sokole. Vařivala na dětských táborech na Studenově a děti si pochvalovaly její kuchařské umění. Ve starším věku byla činná v Klubu důchodců. Od roku 1982 pracovala jako průvodkyně v Památníku K. V. Raise. Zodpovědně a pečlivě seznamovala návštěvníky s životem a dílem K. V. Raise a s historií našeho města. Byla členkou Vlastivědného kroužku v Bělohradě. Ráda dělala ruční práce, které ve velkém předvedla na výstavě lidové tvořivosti v Raisově Památníku. Byly to hlavně výšivky, háčkované pokrývky, vánoční andílci a obháčkovaná velikonoční vajíčka. Vlastními výrobky obdávala všechny známé. Od 80 let bydlela v domě s pečovatelskou službou, kde se svými spolubydlicemi hrávala karty. Neražda se nechala obehřát. Poslední rok života jí usnadňovala dcera Majka, která se o ni pečlivě starala. Té patří srdečný dík.

Marie Klůzová

UKONČENÍ SOUTĚŽE

Redakce Bělohradských listů vyhlásila v letošním čísle 2 soutěž „Kde u silnice stojí nejvzdálenější ukazatel směru na Lázně Bělohrad.“ Do soutěže se, bohužel, nikdo nepřihlásil. Přesto necháváme tuto otázku v platnosti. Kdo objeví nejvzdálenější ukazatel směru na Lázně Bělohrad a pošle na MKS jeho fotografii, dostane drobný dárek.

ZAVEDENÁ FIRMA S VÍCE NEŽ DESETILETOU TRADICÍ HLEDÁ PROGRAMÁTORA(KU)

Požadujeme středoškolské vzdělání, pokročilou znalost HTML, PHP, MySQL, CSS, ŘP sk. B výhodou, znalost AJ, minimálně 5 let praxe, mzda 25 000,- až 35 000,- pracoviště v Jičíně, životopis zašlete mailem na info@cis.cz

www.cis.cz

KREBY • KAMNÁ • KUHINY
REKOM
LITVÍNOVY S R O

**KAMNÁŘSTVÍ
KOMINICTVÍ
PRODEJ KAMEN**

**HORNÍ NOVÁ VES 138
LÁZNĚ BĚLOHRAD
507 81
TEL.: 725 065 410**

ÚDRŽBA ZAHRAD

- sekání trávníků
(zahradní traktor, motorová sekačka)
- práce s křovinořezem
(motorová kosa)
- stříhání a zakládání živých plotů
- likvidace náletových dřevin
- hrabání a odvoz listí
- možnost jednorázové nebo pravidelné údržby

Ladislav Mečíř ml.
Lázně Bělohrad
Tel.: 773 211 010
E-mail: L.mecir@seznam.cz

**KLEMPÍŘSTVÍ A POKRÝVAČSTVÍ
IMLAUF**

LÁZNĚ BĚLOHRAD
KOMPLETNÍ REKONSTRUKCE
A REALIZACE NOVÝCH STŘECH VČETNĚ KLEMPÍŘSKÝCH A TESAŘSKÝCH PRACÍ, VZDUCHOTECHNIKA.

tel.: **603 541 290**
www.imlauf.cz, imlauf@imlauf.cz

**Autoškola
Lejsek**

ZAHAJUJE:
nové
v Lázních Bělohradě

kurzy autoškoly pro skupiny:
motorový AT, A a B (2014), A bez zranění
motorový B, B1
motorový C, D (2014)

zahájení každou středu od 16:30 hod
v budově Základní školy K.V. Raise

Komenského 15, I. Bělohrad, zřizovky sebaú

dále provádíme:
školení řidičů rekreativně
školení profesní způsobilost
konkrétní jízdy

Kontakt:
Autoškola Lejsek • Karlova 198, 506 01 Hluzová
mob.: 923 869 704 • tel.: 493 821 040 • e-mail: info@auto-lejsek.cz
www.auto-lejsek.cz/autoškola

nasetelevize.cz

JARNÍ ORTOPEDICKÉ SYMPOZIUM

Ve dnech 24. a 25. března proběhlo v Lázeňském resortu Strom života Jarní ortopedické sympozium zaměřené na chirurgickou léčbu dysplasie kyčelního kloubu. Účastníci z České republiky, Polska, Maďarska, Dánska a USA kladně hodnotili nejen odbornou úroveň sympozia, ale i příjemné prostředí Stromu života a města Lázně Bělohrad. *(šup, pj)*

SOUTĚŽ ODBORNÝCH DOVEDNOSTÍ

Žák III. ročníku zdejšího Středního odborného učiliště Josef Mečíř se zúčastnil Národního kola soutěže odborných dovedností učební oboru 41-55-H/01 Opravář zemědělských strojů. Soutěž se konala v Sušici a v konkurenci 31 soutěžících se umístil osmnáctiletý Josef Mečíř na krásném třetím místě. *(las, pm)*

NA ZAČÁTKU KVĚTNA

byl bělohradský flétnový soubor Pifferraios osloven scénáristou TV Prima s prosbou o spolupráci. Natáčení pro pořad „Kam na výlet“ se uskutečnilo na hradě Pecka 12. 5. ve velmi příjemné atmosféře. Tento díl pod názvem Podkrkonoší budete moci shlédnout v polovině června v sobotu dopoledne na Primě. *(hh)*

VELIKONOČNÍ DÍLNA A REKORDNÍ VEJCE ZE SIREK V LÁZNÍCH

Neobvyklé barvení vajíček, pletení pomlázek, velikonoční dekorace, zdobení perníčků, vyřezávání ovoce pro děti všech věkových kategorií a jejich rodiče se uskutečnilo v sobotu 23. dubna letošního roku ve spolupráci Rodinného centra Běloušek, lázní, Střední školy gastronomie a služeb Nová Paka a města Lázně Bělohrad v prostorách kulturního sálu Grand. Akci navštívilo přes 100 dětí, které byly za absolvování všech soutěží odměněny nejen sladkou odměnou, ale také vystoupením kouzelníka a klauna na závěr programu.

Součástí dne byla také výstava obrázků z plastického cukru a čokolády „Český rok na vsi“ Střední školy gastronomie a služeb Nová Paka, která získala stříbrnou medaili na Culinary Worldcup v Lucembursku.

Ve Stromu života se představila agentura Dobrý den z Pelhřimova se svým velikonočním programem. Kromě zajímavých ukázek kraslic, různých technik zdobení, fotodokumentace rekordů – např. nejmenší pomlázka v ČR, největší upečený mazanec apod. si mohli návštěvníci hotelu, ale i veřejnost prohlédnout v hale Tree of Life velikonoční kraslici ze sirek, která je zařazena do knihy rekordů ČR. Zhotovení objektu stálo autora – Tomáše Kordu 674 hodin čistého času práce. „Vajíčko“ bylo vyrobeno ze 4877 sirek a 9988 zápalkových hlaviček. Předlohou k jeho výrobě se rekordmanovi stala tradiční lidová technika zdobení kraslic, a to nalepování motivů tvořených rozstříhanou a rozžehlenou slámou. *(js, vl)*

MAŠKARNÍ BÁL

TJ Sokol Lány, oddíl malé kopané a SDH Lány uspořádaly 10. 4. v kulturním domě v Lánech Maškarní bál. Akce se velmi vydařila a aktivní pořadatelé již připravují na 9. července Dětský den, který se bude konat na hřišti. *(las, afl)*

VZPOMÍNKOVÁ AKCE

V sobotu 16. dubna proběhla v rámci oslav výročí 675 let Sendražic (Kolín) vzpomínková akce na válečného letce plk. Jiřího Sehnala. V sále hostince U Černohlávků se dopoledne sešlo asi 50 rodáků a místních občanů. Mezi zúčastněné přijela také manželka plk. Jiřího Sehnala Marie se snachou. Po krátkém úvodu vystoupil Bělohradský ženský sbor vedený Zdeňkem Prchalem. Vystoupení ženského sboru sklidilo velký úspěch, stejně jako vzpomínky Zdeňka Prchala, který pochází shodou okolností také ze Sendražic. Tím dopolední program skončil.

Rodný domek Jiřího Sehnala v Sendražicích

Jiří Sehnal se 18. 2. 1916 narodil v Sendražicích, ale celé své mládí prožil v Lázních Bělohradě, kde jeho otec František Sehnal, bývalý legionář, působil jako řídící učitel. Rodina bydlela v budově dnešní spořitelny. Za války se aktivně účastnil boje proti fašistickému Německu v řadách letců RAF a v září 1944 byl odeslán se 128. Čs. stíhací perutí na pomoc Slovenskému národnímu povstání. Za svou válečnou činnost obdržel na 30 československých a spojeneckých vyznamenání a řádů. V roce 2008 mu byla v Lázních Bělohradě na budově spořitelny odhalena pamětní deska. *(las)*

NOVÝ NÁZEV LÁZNÍ

Od 20. dubna 2011 je v platnosti nový název bělohradských lázní. Název se mění z původního Anenské slatinné lázně a.s. na **Lázně Bělohrad a.s.**

Ředitel lázní Mgr. Štěpán Vele nám k tomu řekl: „K novému názvu společnosti jsme přitoupili s ohledem na stejnojmenný název města, ve kterém se společnost nachází, a věříme tak, že tato změna přispěje k lepší identifikaci místa naší obchodní činnosti, jejímž hlavním předmětem je poskytování lázeňské péče.“ *(red)*

MLADÉ ŠACHY

V hořickém Pentasu dělá svářeče. A ne ledajakého. Výrazně se podílel na svařování sto dvanáct metrů dlouhého a skoro čtyři metry v průměru velkého ocelového komínu pro Egypt. Rozdělený komín se převážel na sedmi speciálně upravených kamiónech pro nadrozměrný náklad. 45letý svářeč varil i ohromné střešní vazníky pražské Sazka Arény.

LADISLAV BROŽ

Nechci však psát o svářečském řemesle. Chci psát o šachách. O čtyřiašedesáti polích a bílých a černých figurkách, které Ladislavu Brožovi od mládí učarovaly.

Povídání a fotografování jsme si domluvili na úterý odpoledne do bělohradské základní školy. Areál školy je slušně rozlehlý, a tak jsem musel použít svého starého mobilu a vyjasnit si, ve které učebně se vlastně šachy hrají. Byla to učebna němčiny, ale der die das v ní neznělo.

Hrály se zde šachy. Hrály šachy. Ono to není přesné. Láďa Brož je šéfem Podzvičinské šachové školy, která v základce nesoucí jméno Karla Václava Raisa hraje, procvičuje, rozebírá partie, trénuje obrazce a učí hrát šachy dokonce i předškoláky. A tak jsme si o hře, která podle legendy začala přibližně roku 500 před naším letopočtem v Indii, s Láďou Brožem lehce povídali. I digitální zrcadlovka fotografky Alenky měla co snímat.

Čaturanga, Šatranž, nechápu, jak mohli tenkrát tak pojmenovat tento královský duševní sport. Za zmínku stojí ještě rok 997, kdy v Evropě vznikla dnešní šachovnice, střídavě světlá a tmavá políčka. Figurky mají původ z Persie a vznikly kolem roku 600 našeho letopočtu.

ROZBILA SE AUTODRÁHA A HRÁLY SE ŠACHY

Šachy jsem začal hrát kolem jedenácti let. Tehdy jsme s Luděkem Bezstarostí jezdili u nich doma autodráhu, ta se ale rozbila, Luděk vytáhl šachy a bylo to. Prvně jsem měl ze šachů a jejich figurek hrůzu...

Ještě nesmím opomenout šachové začátky na zahradě v altánku (no prostě v matlánku) u Johnů ve Zborovské ulici a znamenitý bylinkový čaj paní Johnové.

Ladislav Brož

Jiřík Jaček

David Soukup

Jakub Soukup

David Sucharda

Tomáš Sucharda

Petr Fojt

Stanislav Sehnal

Vojtěch Vávra

Vojtěch Kykal

DĚDA DUŠIČKA, RADOMÍR KOSINA

Časem jsem se zlepšil a chodil jsem hrát šachy i na vrátnici Lemexu, strojího závodu. Tady dělal vrátného legendární bělohradský šachista a naprostý šachový obětavec pan František Dušička. „Děda Dušička“, jak jsme mu všichni říkali, koupil od Lemexu starou boudu vrátnice, postavil ji na svůj pozemek, aby mohli mladí trénovat!

Zajímavé je i to, že později dělal vrátného v Lemexu i Radomír Kosina - tehdejší bělohradská šachová jednička. I s ním jsem odehrál pár „vrátnických“ partií. Kosina na svůj věk byl jedinečný šachista.

MARTIN DUŠEK, TOMÁŠ KRAUS

Martin Dušek, první šachový kandidát mistra v našem městě. Kandidát musí mít 2100 bodů ELO. I Martina jsem učil hrát, rozkoukávat se nad šachovnicí pod přísným dozorem dědy Dušičky. Dnes suverénně vládne bělohradskému šachu 15letý Tomáš Kraus, nejmladší kandidát mistra v místní šachové historii. Tomáš byl i nejmladší hráč na první šachovnici místního družstva dospělých při TJ, dnes vicemistr České republiky a obrovská opora Hořických. V této době má Tomáš 2257 ELO bodů a když přijde k nám do Podzvičinské šachové školy, tak s přehledem vyhraje nad námi všemi simultánku. Inu borec, jak jinak to říct...

PODZVIČINSKÁ ŠACHOVÁ ŠKOLA

Máme 17 registrovaných hráčů a fungujeme tři roky. Snažili jsme se do školy soustředit žáky z okolí. Proto jsou v ní mladí šachisté z Nové Paky, Ostroměře a Bělohradu. Zatím pouze kluci, začíná hrát i dívka, Zuzana Koutová. Uvidíme. Na základce K. V. Raise trénují mladší hráči v úterý a v Ostroměři ti starší ve středu.

SEDMÍ V REPUBLICCE

Bělohradské žákovské šachy jedou po dvou liniích. Po linii přeboru základních škol a po linii soutěží ŠSČR. Hrajeme krajský přebor žáků a dostali jsme se na přebor škol ČR do Vyškova, kde jsme obsadili 7. místo z 28 družstev. Před námi byla pouze víceletá gymnázia. Mimochodem za námi skončilo i gymnázium syna prezidenta Klause...

Naše sestava: Tomáš Kraus, Vojta Kykal, David Sucharda a Tomáš Kout. V krajském kole hrál místo Davida Suchardy Pepa Zivř.

Celkem jsme byli na mistrovství škol ČR čtyřikrát, sedmé místo z Vyškova bylo nejlepší.

PETR FOJT, TOMÁŠ SUCHARDA, JIŘÍ JAČEK

7letý Petr Fojt z Nové Paky a stejně mladý Tomáš Sucharda jsou velmi dobří v kategorii do 10 let. Péťa, právě čerstvý přeborník Královéhradeckého kraje H - 10, bude startovat na mistrovství ČR a Tomáš je krajským přeborníkem do 8 let. Oba borci nás budou reprezentovat na otevřeném mistrovství ČR.

Nejmladším naším šachistou je předškolák Jiří Jaček. Ten se učí figurkové písničky a básničky...

ŠACHOVÉ SYSTÉMY

Francouzskou obranu zkouší David Sucharda, název tohoto zahájení vznikl podle korespondenčního zápasu mezi Paříží a Londýnem v roce 1834, kdy francouzský tým přesvědčivě zvítězil, ačkoli tah 1...e7-e6 byl do té doby považován za méněcenný.

Já klukům nic nevnucuji, každý se projeví sám, jaké mu bude vyhovovat zahájení. Někdo hraje otevřené pozice, někdo zablokované. Není žádným tajemstvím, že šachová partie má tři podoby zahájení, střední hru a koncovku.

Dnes jsou šachy o znalosti obrazců. Díky počítačům bude v roce 2065 šachová hra kompletně zmapována. Soupeři, hrající oba přesně, musí zákonitě remizovat.

SUCHARDOVI

Pravou rukou Ládi Brože je 42letý Bělohradák Vlastislav Sucharda. Má v Podzvičinské šachové škole dva syny - Davida a Tomáše. David úspěšně hraje 1. ligu mladšího dorostu v Sokole Hradec Králové. Táta Sucharda jezdí s kluky po turnajích, za dva dny po naší návštěvě odjíždějí na pětidenní mezinárodní turnaj do Frýdku-Místku.

Klukům jsem dal základy. Teď už nemám šanci je porazit. Je to pro mě konečná. Hlavní zásluhu na jejich růstu má už někdo jiný... Ráno před sedmou, než jdou kluci do školy, tak sedí nad šachovnicí, zvlášť mladší Tomáš.

Nejlíp prý hrají šachy matematici a hudebníci. Zdeněk Svěrák o sobě tvrdí, že neumí šachy, a proto nemůže vstoupit do politiky.

Já bych to tak zásadně nečlenil. Hra se šestnácti bílými a šestnácti černými figurkami je nádherná věc.

Málokdo ví, že první mistr světa v šachu byl rodák z Prahy. Bude další šachový mistr světa z našeho města?

Eduard Čeliš, foto: Alena Fléglová

HOŘEŇÁCKÁ LEGENDA Z BABIČČINA ÚDOLÍ

Kronika Souboru písní a tanců Hořeňák z Lázní Bělouhradu začíná tím nejdůležitějším – datem vzniku v roce 1949 a jménem hudebního pedagoga prof. Vratislava Vycpálka, který stál u jeho kolébky. Ten soustředil kolem sebe několik mladých lidí a vtiskl jim do vínků lásku k lidovému tanci, zpěvu a hudbě...

Velkým pomocníkem prof. Vycpálka byl Antonín Ůdl. Pomohl rozvíjet tuto taneční a hudební činnost. Mladí se scházeli, příležitostně vystupovali a obnovili zvyk Staročeské máje. Již v roce 1957 se zúčastňují slavnosti písní a tanců U nás na Náchodsku. V těchto letech taneční složku souboru vede Jindřich Rychtera. Muzika byla jen harmonika a klarinet. Až učitel Josef Stejskal soustředil devět muzikantů – amatérů a v zimním období navrhovala lidová hudba, která hraje především dětskému souboru. První kroje navrhuje paní Matoušková z Hradce Králové a mají ráz všeobecného kroje českého...

Rok 1940

V jiné „kronice“ – vedené manžely Janou a Jindřichem Rychterovými, se jako jedno z nejdůležitějších dat vyjímá rok 1940, kdy se v krásném prostředí Babiččina údolí na Náchodsku, ve vesnici Zblovy, narodila Jana Mojžíšová. Jana se vyučila švadlenou a této práci se i posléze věnovala. Roku 1959 se vdává a bere si Jindřicha Rychtera za svého manžela, Jindřich přivádí Janu do městečka Lázně Bělouhrad. Už jejich seznámení bylo „zaviněno“ folklórem, protože se poprvé potkávají na festivalu „U nás na Náchodsku“.

Rok 1957

Když se Jana přestěhovala do Bělouhradu, tak začala působit v kultuře v Nové Pace. Ale určitě není divu, že se Jana také v letech 1957 stává tanečnicí souboru Hořeňák, kde Jindřich Rychtera působí už jako vedoucí souboru. V 60. letech se v kraji pod Zvičinou účastnila sběru písní a tanců po boku Františka Bonuše, který se souborem Hořeňák spolupracoval. A již roku 1971 se také stává vedoucí souboru, kterou je až dodnes. Samozřejmě, že se také začíná podílet na organizaci a režii mezinárodního folklórního festivalu „Slavnosti písní a tanců pod Zvičinou“. V 70. letech absolvovala lidovou konzervatoř.

Rok 1975

S dětmi začali manželé Rychterovi pracovat v roce 1975, kdy v Lázních Bělouhradě založili dětský folklórní soubor Hořeňáček jako přípravný kolektiv pro dospělý soubor. Jana se až dodnes stará o souborové kroniky, kam zaznamenává vystoupení a jiné události. Jana samozřejmě také využila v souboru toho, čemu se vyučila. Začala se starat o krojové vybavení souboru, ušila souborákům nejednu zástěru a spravila nejednu košili. Ač nyní občas nadává, když je potřeba něco udělat a souboráci si to nedokážou udělat sami, nakonec stejně usadne ke svému šicímu stroji a s úsměvem a s písní na rtech se pouští do práce.

Roky...

Musíme v zájmu objektivitvy říci, že bohužel nikdo za souboráků nezažil, když Jana byla prý opravdu jako „pes“ na tanečnický, ať už při zkouškách nebo na vystoupení. Ale vyprávění to jen potvrzují. Třeba když Jana například pomáhala děvčatům se na vystoupeních oblékat či česat. O tom se totiž vypráví až dodnes: „Prý když Jana češe, tak krev potůčkem teče.“ Možná to zní až trochu děsivě. Ale ten, kdo o tom vypráví, se opravdu a pouze směje a poté i dodává, že ty vlasy vyčesané v drdolech a různé přičesky, které se dřívě musely používat, opravdu držely. Teď už Jana jen honí tanečnický, ať jsou včas na pódiu. Ale není to tak, že by tiše seděla v koutku. To rozhodně ne! Opravdu dokáže srovnat souboráky i teď a rázně zakročit, když jí není něco po chuti. Takže co my všichni můžeme této skvělé ženě přát? Hodně zdraví, protože to je opravdu důležité, pevné nervy s tanečnický, a ještě mnoho a mnoho let ať s námi může oslavit.

To jí samozřejmě přejí i synové – Martin, dlouholetý tanečník souboru Hořeňák, a Milan, který v roce 1985 navázal na úspěšnou práci s dětmi a spolu s manželkou Zdenou vedou dodnes soubor Hořeňáček.

Rok 2011

Vedení souboru písní a tanců Hořeňák děkuje všem bývalým i zakládajícím členům za jejich dřívější činnost. Děkujeme také všem svým příznivcům i dnešním členům souboru. Je to zásluha všech, že soubor letos oslaví 62. výročí svého vzniku a že dosáhl úspěchů jak v regionu, na republikové úrovni i za hranicemi naší vlasti.

Rozvíjet tradice *podkrkonošského lidu*, oslavovat krásu života tancem, písní, vyprávěnkou, dávat lidem radost a úsměv – to je především poslání souboru písní a tanců Hořeňák.

Josef Krám, převzato z časopisu *Folklór* 1/2011,
foto: Ladislav Stuchlík

OBYČEJE A POVĚRY NA BYDŽOVSKU, jmenovitě na panství Bělouhradském.

(Podle Fr. Petery, kolem roku 1880)

PAŠIJOVÝ TÝDEN.

- ▶ Na květnou neděli nemá se nic od mouky péci, protože by se květ při obilí a stromech zapekl.
- ▶ Klokočkem na květnou neděli svěceným utlučeš hastrmana.
- ▶ Na zelený čtvrtek dává se dobytku kousek chleba nebo housky medem pomazané, aby mu nic jedovatého neuškodilo; též se hází kousek medu do studně, aby se v ní nedržela neřest, tj. brouci, žáby, aj. a aby studna dobrou a hojnou měla vodu.
- ▶ Na veliký pátek před sluncem východu vymítají podlahu ve světnici sněhem, aby se tam blechy nedržely; neb se utrhnou proutky z kteréhokoliv stromu, jenom ne holou rukou, a zamete se jimi světnice, aby se nedržela neřest, tj. šváby, cvrčky, blechy atd. Též se vymetají pavučiny pometlem novým ve světnici, v předsíni, na půdě atd., aby se myši nedržely. Kdo se na velký pátek před slunce východem umyje sněhem, nedostane pihy do obličeje, a též, kdo třikrát v řece se potopí, sedmkrát „Otče náš“ a „Zdrávas Maria“ i jednou „Věřím v Boha“ se pomodlí, ztratí svrab.
- ▶ Téhož dne se dává jelení skok (houba) a drobet hrachoviny, v masopustní outerek z medvěda při maškaře utrhnuté, do slepičích hnízda, aby mnoho vajec nanesly.

- ▶ Kdo na veliký pátek před slunce východem nařezá v lese osikových hůlek a do louky nastrká, chrání ji před krtky; též kdo pometlem okolo pole a louky zamete, zažene krtky, kteří všichni odejdou na pole sousedovo.

NA SV. FILIPA A JAKUBA

- ▶ t. j. prvního května, žádnému nic od dobytka neprodají, obávajíc se, že by jeden druhému učaroval a sobě užitek přitáh. Ten den před tím musí být všechn dobytek do slunce západu zaopatřen a uzavírán; kdyby nebyl, tedy k němu má čarodějnice moc.
- ▶ Také toho dne před sv. Filipem a Jakubem stříkají okolo domu a stavení svěcenou vodou, aby čáry neměly moci. Večer téhož dne, kdo chce vidět čarodějnice, musí po 11té hodině, oblékne na sebe něco šatstva naruby, jíti na křížovou cestu – na rozhraní – a tam prý všechny stříhy uhlídá. Také toho večera před sv. Filipem a Jakubem strkají máje do hnoje a okolo veřejí dveří, aby čarodějnice neuškodily.

Rytíři v Lázních Bělohradě

